

DEN GODE TROP

DET DANSKE
SPEJDERKORPS

En guide til
tropsledelsen

Forstå dine troppsejdere
Sammensæt patruljen på nye måder
Skab de gode aktiviteter
Sådan er du en god vejleder
Skab det gode tropsmøde
Inspiration til tropsture
Progression gennem specialisering
Sådan kommer I til udlandet
Og meget mere ...

Indhold

- 03 Intro
- 04 Husk: De er **teenagere!**
- 06 Hvad kendetegner den gode **tropsleder?**
- 08 Guide: Det gode **tropsmøde**
- 10 Spejdernes tips til gode **tropsaktiviteter**
- 12 Brug **fantasien** og lav bedre møder
- 14 **Patruljen** på nye måder
- 16 Den lille forskel? **Piger og drenge** i troppen
- 20 Planlagt bøvl: **Friluftsliv** i tropsarbejdet
- 24 **Spejdermetoden:** Udvikling uden lektier
- 26 **Progression:** De skal opleve, at de udvikler sig
- 28 Fokus på **hver enkelt spejders** udvikling
- 30 De store oplevelser **uden for gruppen**
- 34 **Digitalt spejderliv** – spejderlivet i det digitale
- 36 **Ture** rykker tropsspejderne
- 40 Guide: Sådan planlægger I en **udlandstur**
- 44 **Spejderidéen** i tropsperspektiv
- 46 Spørg spejderne – **vejled** spejderne
- 50 **Mere inspiration** til tropsarbejdet

FOTO: MORTEN BJERRUM LARSEN

Den gode trop
Inspiration til tropsledelser i Det Danske Spejderkorps

Redaktion:
Jette Rasmussen
Christine Qvist
Hilde Nybo Breum
Troels Forchhammer
Peter Maul

Forsidefoto:
Morten Hatting Voltelen

Layout:
Aller Client Publishing

Tryk:
Reklame Tryk

Oplag:
1.800

1. udgivelse:
September 2018

Find mere inspiration og flere tips til at være spejderleder på dds.dk

Kære

tropsleder

→ At være tropsleder er sjovt, spændende, anstrengende og udfordrende – det ved du sikkert godt! Troppen har det største spænd i alder, og er der, hvor spejderne potentielt kan mest – men samtidig er det en tid, hvor spejderne er i rivende udvikling, og hvor det som leder indimellem kan være svært at forstå alt det, der rører sig i spejdernes liv.

For at give dig og alle de andre tropsledere input til fortsat at udvikle jer selv og jeres ledelse, har vi lavet et særligt magasin med inspiration til tropsarbejdet. Indholdet i magasinet er bundet sammen af det, vi kalder "programtanken". Programmet er den helhed af oplevelser og aktiviteter ("Hvad"), vi tilbyder vores spejdere gennem deres spejdertid, og som er skabt for at opnå vores formål ("Hvorfor"), og som udleveres gennem Spejdermetoden ("Hvordan"). Programtanken er dermed det, der binder Spejderidéen sammen med de konkrete aktiviteter og oplevelser, du skaber sammen med dine spejdere. Artiklerne i magasinet spænder bredt – fra viden om, hvad der rører sig hos nutidens unge, og inspiration til den gode voksenrolle, til tips til at planlægge en god udlandstur eller

sammensætte patruljerne på nye måder.

Det brede udbud af artikler skulle gerne sikre, at der er noget, som er relevant og inspirerende for dig, uanset om du lige er startet eller har mange år på bagen, om du søger konkrete aktiviteter eller ny viden. Flere af artiklerne indeholder også refleksionsspørgsmål, som I fx kan tage op på et ledermøde. For magasinet er ikke kun til dig – det er til hele tropsledelsen.

Materialet i magasinet er baseret på nyere viden om unge og om tropsarbejde. Dels læner det sig op af nyere ungdoms- og fritidsforskning fra såvel Danmark som udlandet, og dels har vi i Det Danske Spejderkorps lavet omfattende undersøgelser af livet i troppene aktuelt, bl.a. gennem interviews og spørgeskemaundersøgelser blandt tropspejdere og -ledere.

I artiklerne er der både gengivet en mas-

se fakta fra undersøgelserne, men også refereret direkte til udsagn fra spejdere, der dog er anonymiserede. Vil du gerne selv opsøge mere viden, kan du sidst i hæftet finde links og referencer til de undersøgelser og analyser, som artiklerne henter deres viden fra.

Magasinet er tænkt til, at den enkelte leder kan læse det, som interesserer, hvor som helst, når som helst. Derudover har vi til en del af artiklerne tilføjet spørgsmål, som kan være et udgangspunkt for en drøftelse af artiklens emne i tropsledelsen.

Vi håber, at magasinet kan inspirere dig og resten af tropsledelsen og give jer glæde ved tanken om alt det, I er med i og har i vente.

God læselyst!
Redaktionen

FOTO: MORTEN BJERRUM LARSEN

Husk: De er teenagere!

Tropsspejdere er, før de er noget andet, først og fremmest unge – med alt, hvad det indebærer. Men hvad kendetegner ungdommen i dag? Og hvad kan vi som ledere gøre for at hjælpe spejderne godt igennem denne vigtige periode i deres udvikling?

Ungdommen har været udkældt gennem flere tusinde år. Sokrates, der levede 400 år f.kr., citeres ofte for at have sagt: "Vore dages ungdom elsker luksus. Den har dårlige manerer, foragter autoriteter, ... Den modsiger deres forældre, skryder op i selskaber, sluger desserten ved spisebordet, lægger benene over kors og tyranniserer lærerne". Kritikken kunne på mange måder være den stort set samme i dag – men holder den?

DE ER GENERATION FORNUFTIG

→ Kigger man i statistikker, kan man se, at de unge drikker stadig mindre, begår mindre kriminalitet, har senere sexdebut, og færre unge teenagere får børn. Mange gennemfører uddannelse (og hurtigt), de får generelt bedre karakterer, motionerer mere, og et større antal orienterer sig i medier dagligt og bruger bibliotekerne. Sidst, men ikke mindst, fylder skolen enormt meget i deres liv. Det handler både om tid, med lange skoledage og mange lektier, som de faktisk også er flittigere med end tidligere generationer, men også om en oplevelse af at skulle præstere for at blive til noget.

What to do i troppe:

Sørg for 'frikvarter' – pauser, hvor der ikke er noget på programmet, og der kan flades ud eller være tid til refleksion.

HJERNEN ER UNDER OMBYGNING

→ Et af de vigtigste kendetegn ved teenagealderen er, at hjernen udvikler sig rigtig meget. Pubertetshormonerne sætter gang i modning af frontallapperne, som er den forreste del af hjernen. Dette betyder, at de for alvor kan se sig selv i sammenhænge og have empati. Det gør dem meget optaget af deres egen identitet. Spørgsmål som: 'Hvem er jeg?', 'Hvem vil jeg være?' og "Hvordan virker jeg på andre?" optager dem.

Samtidig betyder hjerneombygningen, at de kan være distræte. Undersøgelser har påvist, at de i perioder kan miste op mod 50 % af deres hukommelse.

What to do i troppe:

Bær over! – også selv om du nogle gange føler, at de glemmer alt. Og sørg så for, at der er faste rutiner. Samme tid, samme sted, samme måde. Så

aflaster man deres hjerner og mindsker måske din irritation. Hvis der er noget, der er virkelig vigtigt for dig, så gør dem opmærksom på, at det er vigtigt for dig – så vil de anstrenge sig for din skyld! Relationen betyder virkelig meget for dem, og det kan du benytte dig af – bare ikke hele tiden! Samtidig betyder hjerneudviklingen jo også, at de kan tænke langt mere avanceret og mere langsigtet. Så når der er koncentration, kan de til gengæld virkelig meget – det gælder fx idéudvikling, planlægning og gennemførelse af aktiviteter. Så husk at udfordre deres nye evner, og få det i spil.

PHOTO: MORTEN HANTING VOLTERR

FOTO: FREDERIK HELLER

Mange tropsledere er bange for, at der går "hat og briller og teknomusik i den" (citat fra en tropsundersøgelse), men måske skal der engang imellem gøre netop det. Samtidig må I meget gerne opmuntre til at gøre noget, der bare er sjovt, skørt, vildt... Deres liv er så formålsrettet, så det er sundt indimellem at lave noget totalt meningsløst for at bruge andre dele af sig selv og bare være, eller måske få de helt store tanker og ideer.

HORMONERNE RASER

→ Pigers pubertet starter allerede i 10-11 års alderen, mens det hos drengene sker 2-3 år senere. Puberteten medfører mange ændringer. Først og fremmest er der de rent fysiske tegn, med brystudvikling og menstruation hos pigerne og overgang i stemmen og sædproduktion hos drengene samt kønsbehåring hos begge køn.

Derudover er der en masse psykologiske forandringer, hvor man skal lære at vænne sig til og forstå både ny krop og nye følelser. Det fører til et stort fokus på egen identitet: Hvem er jeg nu? Og for mange er det overvældende og måske også urovækkende at skulle forholde sig til forandringerne. Det medfører også tanker om snart at blive voksen med alt, hvad det indebærer.

Puberteten er også tiden for de første forelskelser, og der er en stor optagethed af tiltrækning til andre. Hos de fleste er man optaget af det andet køn, men en del af de unge overvejer og afprøver deres seksuelle orientering.

What to do i tropen:

Vær åben og lyttende! Den store udvikling, spejderne er igennem i den periode, kræver virkelig meget energi af dem. Og selv om vi opfatter dem som 'store', så har de så meget brug for voksne, der er der for dem.

FOTO: FREDERIK HELLER

Voksne, som accepterer, at man kan blive meget usikker på sig selv over en grim bums, men som samtidig understøtter, at man er god nok, som man er. At anerkende dem og gøre dem opmærksomme på, at de er værdifulde som mennesker, er vigtigt.

Det kan være, at dialogen og spejdnernes spørgsmål indimellem kan gøre dig usikker som tropsleder – men det er helt okay. De spørger ikke efter rigtige svar eller måder at være på, men efter at der er nogen med lidt mere erfaring, som vil være med i deres søgen efter egen identitet. En stille stund i skoven eller en snak ved bålet er for mange tropspejdere guld værd.

OG NYD DET...

→ Teenagere kan drive mange voksne, især forældre, til vanvid. Det er klart, for de er søgende og afprøvende, og bruger de voksne til at spille bold op ad. Men som tropsledere er I ikke de primære voksne, så prøv at slappe lidt af over for det og tag det ikke personligt.

Prøv i stedet at se det interessante og sjove i det, og nyd så, at I kan få lov til at være med i en meget vigtig periode i deres udvikling som værdifulde sekundære voksne.

Hvad kendetegner den gode tropsleder?

Som tropsleder har du en unik voksenrolle, hvor du kan spille en stor rolle i de unges udvikling. Men det kræver, at du både er nysgerrig på de unge, vil lære dem nyt og tør give dem ansvar.

NYSGERRIGE VOKSNE

V i gør det frivilligt, og vi vil gerne gøre det godt! Mange tropsledere spørger spejderne om, hvad der kunne gøres bedre, men får sjældent konkrete svar. Måske er spejderne bare tilfredse, måske har de svært ved at være ærlige, eller måske har de ikke fantasi til at forestille sig, hvad man mere kunne få?

Lidt anderledes bliver det, når udefrakommende spørger til ønskerne. Herunder har vi samlet viden om, hvad der generelt efterspørges af den gode tropsleder – det baserer sig bl.a. på en landsdækkende fritidsundersøgelse og en tropsundersøgelse i Det Danske Spejderkorps.

Hvilke egenskaber efterspørges hos voksne?

- Nysgerrige voksne – som stiller spørgsmål med en bevidsthed om, at unge godt kan sige nej
- Fagligt dygtige voksne – som man kan lære noget af og har en historie med
- Voksne, der udfordrer og giver ansvar – efter at de har vist, hvordan opgaven også kan udføres

→ Ifølge ungdomsforsker Søren Østergaard skal børn og unge vide, hvad der er vigtigt for dem i deres liv for at trives. Nysgerrige voksne, der stiller spørgsmål, hjælper de unge med at finde deres værdier.

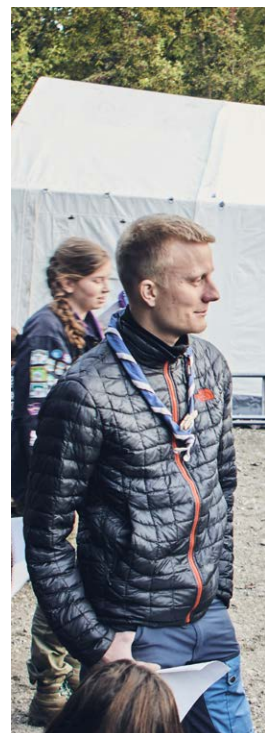
“Jeg håber, der er mange spejderledere, der vil i dialog med drenge og piger om, hvad der er vigtigt i deres liv. At der er ledere, der tør stille spørgsmål. Voksne skal ikke være eksperter. Voksne skal spørge ind til ‘Hvad er det, der optager dig?’. Det er vigtigt, at man tør være nysgerrig.” – Søren Østergaard, ungdomsforsker.

Mange tropsledere oplever, at spejderne er i opposition til de voksne. Det er de også! Det er både nødvendigt, rigtigt og vigtigt for deres udvikling. Netop i den alder skal de finde sig selv og deres identitet. Og det gør de bedst ved at spille bold op ad andre – og gerne de voksne. Lederne er i en anden

livssituation end de unge og kan derfor se situationen udefra og stille andre spørgsmål og åbne for andre perspektiver end de unges jævnaldrende venner. Men det vigtige er at fastholde at spørge, frem for at ‘vide det rigtige’ – dermed er det netop spejderen, der finder sig selv!

Hvad siger spejderne?

“Det er vigtigt for mig, at lederne deler, hvad der sker i deres liv. Så har jeg også lyst til at dele mit liv med dem. Lederne skal være ens venner, som man kan komme til, og som man ved, bekymrer sig om en. Fx ved at spørge ind til, om man er ok, hvis man ser trist ud. Det betyder meget at have voksne, der ikke er ens familie, som man kan gå til og snakke med om ens problemer.”
— Eva, 13 år

FAGLIGT DYGTIGE VOKSNE

→ Unge efterspørger fagligt dygtige voksne, som de kan lære af og inspireres af – men ikke på en skoleagtig måde. At være en fagligt dygtig leder handler nemlig ikke kun om at planlægge gode aktiviteter, men også om, hvordan de sættes i gang og udføres.

Det handler om at lave aktiviteter, som lederen selv brænder for, og at gøre det på spejdermåden, med learning by doing som hovedprincip. Dernæst handler det om selv at være med og gerne på lige fod. Og endelig handler det også om som leder at turde fejle, at være skør og lave noget,

der peger ud af boksen.

Som spejderledere deler vi mange forskellige oplevelser med spejderne. Vi tager på lejre med dem og er ofte med i aktiviteter eller lege på møder og ture. Og hvis der er en patruljekonkurrence, kan lederne lave en patrulje og deltage på lige fod med spejderne. Det skaber rum for fælles oplevelser og stærkere relationer, som er det, der sammen med gode aktiviteter kendetegner det gode tropsarbejde.

Hvad siger spejderne?

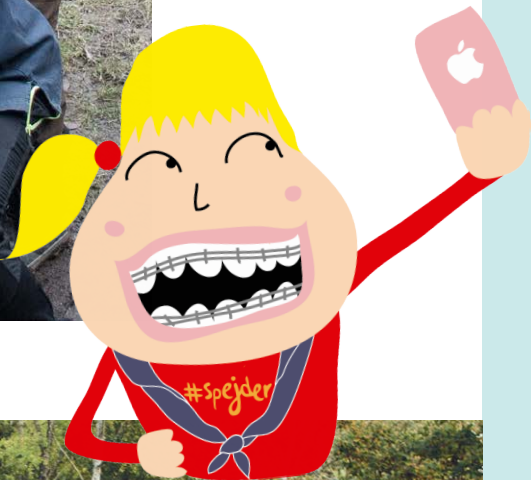
“Vores ledere gør meget ud af, at vi lærer dem at kende, og

at de er vores venner. Det er ikke ligesom en skolelærer, der siger: ‘Nu skal du gøre det her’, og går igen. De siger ‘Se den her fede ting, jeg har fundet på, skal vi ikke prøve det?’ Det er motiverende.”

— Max, 14 år

“Det er vigtigt, at lederne er engagerede i de ting, de vil lære os. At de finder på nogle anderledes aktiviteter og tænker ud af boksen.”

— Leonora, 14 år

VOKSNE, DER UDFORDRER OG GIVER ANSVAR

→ Ifølge Søren Østergaard er det vigtigt, at børn og unge udfordres og får ansvar. Særligt drengene får ikke særlig meget ansvar derhjemme. 90 % af pigerne passer deres mindre søskende, mens kun 18 % af drengene gør det.

Når børn og unge får ansvar, vokser de med opgaven. Det ved vi som spejderledere godt – det er trods alt udgangspunktet for spejderarbejde. Men det tager tid for spejderne at nå til egne og fælles beslutninger og resultater, og så kan det være svært ikke at tage over som leder for at gøre møderne effektive.

Samtidig oplever unge en verden, der er i konstant udvikling, og hvor der stilles store krav til dem. Derfor er der mange unge, der søger tryghed. Netop at udfordre dem til at komme ud af komfortzonen og samtidig lade dem vide, at vi holder hånden under dem, er en vigtig balance i tropsarbejdet.

Hvad siger spejderne?

“Det er vigtigt, at tropslederne tør give spejderne ansvar og stoler på, at vi kan klare os selv, men samtidig lader os vide, at de er der, hvis der er brug for hjælp.”

— Maria, 16 år

“Det er vigtigt, at man altid kan ringe eller skrive til lederne. At de er der, hvis man har brug for det, fx hvis der er et problem i patruljen.”

— Sara, 14 år

“Det er vigtigt, at lederne skaber rammer, hvor det altid er ok at gøre noget forkert, for det er det, man lærer mest af. Når man laver konkurrencer, er det vigtigt, at der stadig er plads til at fejle, uden at de andre bliver sure på en.”

— Emil, 14 år

FOTO: MORTEN HÅTTING VOLTLEEN

Guide til det gode tropsmøde

Vi har spurgt spejderne, hvad de synes er godt spejderarbejde. De svarer:

- Fællesskabet og det sociale er afgørende
- Vi vil udfordres fysisk og mentalt, individuelt og fælles
- Vi vil være udendørs og være fysisk aktive
- Vi vil lære gennem aktiviteter
- Vi vil skabe noget – fx lave mad eller bygge noget

Kig på jeres halvårsplan – hvilke elementer har I med på jeres tropsmøder?

ER MØDERNE PRIMÆRT PLANLAGT AF LEDERNE ELLER SPEJDERNE?

→ Troppene i Det Danske Spejderkorps er meget forskellige. Nogle er store, andre små. Nogle laver kun tropslederstyrede aktiviteter, mens andre primært lader patruljerne planlægge og styre møderne.

Når I planlægger møder, skal I selvfølgelig tage stilling til, hvordan jeres trop er organiseret. Er alle møder tropsmøder (dvs. møder planlagt og styret af lederne), er det vigtigt at få tænkt nogle aktiviteter ind, hvor spejderne arbejder selvstændigt. Hvis patruljerne derimod selv planlægger 3 ud af 4 møder, så skal tropsmødet gerne være noget særligt – noget spejderne ikke selv havde fundet på eller kunne lave på egen hånd.

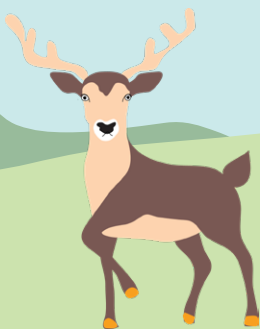
Hvad siger spejderne?

“Vi har noget, der hedder ‘Sjov og ballade-møde’ én gang om måneden. Det er en spand fyldt med sedler med sjove aktiviteter. Én gang om måneden trækker vi en seddel, som er det, vi skal lave på næste ‘Sjov og ballade-møde’. Fx at bage en kage med handicap eller tage i svømmehallen. Vi glæder os altid til næste ‘Sjov og ballade-møde’, det giver os noget at se frem til. Det er både spejdere og ledere, der skriver på sedlerne i spanden”.
— Emilie, 14 år

Lav et halvårsprogram

Et halvårsprogram hjælper jer med at tænke langsigtet og at tage stilling til, hvad spejderne skal lære og have ud af deres tropstid. Følgende tre spørgsmål kan hjælpe jer i gang med halvårsplanen:

- Hvad skal man opleve og lære som spejder i jeres trop? Tænk over det hver især, og tal efterfølgende om det i fællesskab.
- Hvad skal spejderne opleve og lære det næste halve år?
- Hvilke aktiviteter skal I lave, for at I lykkes med det? Fordel aktiviteterne på det kommende års møder og ture.

3 ELEMENTER, DER GIVER MØDET EKSTRA KRYDDERI

Konkurrence:

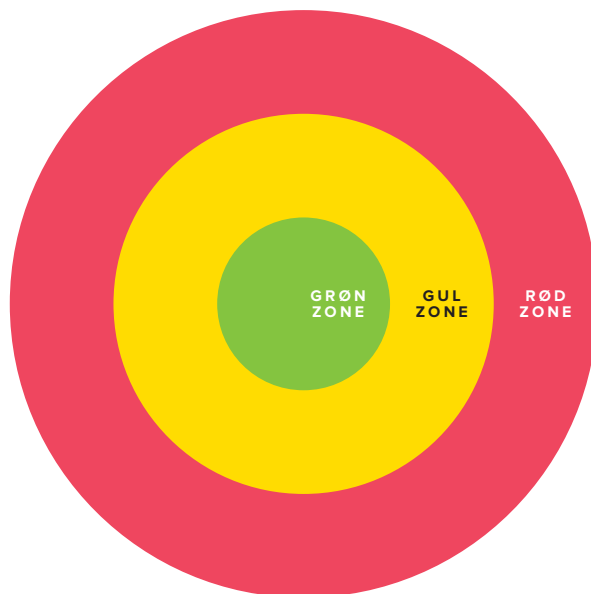
Kan aktiviteten laves som en konkurrence? Konkurrencer skaber gejst og engagement i aktiviteten. Tropspejdere kan godt lide konkurrence og kan også tåle at tabe. Derfor er konkurrenceelementet ofte velvalgt ift. tropsmålgruppen. Tænk over, hvad dit formål er med aktiviteten. Det har betydning for, hvilket parameter, der skal konkurreres indenfor. Skal det fx være hurtigst, flottest eller bedste samarbejde?

Fantasiramme:

Kan aktiviteten tænkes ind i en fantasiramme? Fantasirammer skaber indlevelse, leg, fantasi og en mening med aktiviteten. Tropspejdere har en stor indlevelsessevne og fantasi, og der behøves kun få remedier for at etablere en fantasiramme. Simpel udklædning som fx en hat, paryk, stok eller et par briller er ofte nok til at skabe en karakter.

Udfordringer:

Flere undersøgelser viser, at unge i tropsalderen lægger stor vægt på at opleve progression i deres fritidsinteresse. Tropspejderne vil gerne udfordres og fremhæver udfordringer som noget helt særligt ved spejder. Udfordringer og niveau kan være svære størrelser at arbejde med, men én god metode er at tale om udviklingszoner.

Grøn zone

Tryghedszonen

Zonen, hvor du er komfortabel med dine opgaver, og du ikke føler dig stresset.

Gul zone

Udviklingszonen

Du befinder dig i den gule zone, når du bliver udsat for udfordringer eller opgaver, som presser dig – men du stadig godt kan håndtere. Det er her, vi udvikler os, og derfor er det godt at komme ud i den gule zone.

Rød zone

Utryghedszonen

Her udsættes du for udfordringer eller opgaver, som er meget langt fra din komfortzone. I den røde zone bliver du så stresset, at du ikke handler optimalt, og det er derfor ikke hensigtsmæssigt at befinde sig i denne zone.

→ Vi vil gerne udfordre spejderne med opgaver og situationer i den gule zone. Her flyttes spejdersnes grænser, så de udvikler sig og kan klare større udfordringer. Hvad der før var gult, bliver efterhånden grønt (trygt), og situationer, som før var i den røde zone, flytter sig ind i den gule zone. Følelsen af at udvikle sig og mestre en opgave, som før var en udfordring, er meget motiverende.

6 tips til ny inspiration til spejdermødet:

- Tag med tropsledelsen på adventureløb. Ud over at få inspiration med hjem til tropsarbejdet, får I en god oplevelse og et stærkere fællesskab i tropsledelsen. Som leder kan du bl.a. deltage på Alligatorløbet, Bispestaven, Solaris, Sværdkamp, Wasa Wasa, Seniortræf, og kan herudover deltage som jæger på Nathejg og Apokalypseløbet.
- Nas på dine seniorspejderseres viden. Seniorspejdere er ofte sprængfyldte med gode og nytænkende ideer til tropsarbejdet. De har selv lige været i tropsalderen og kan stadig huske de sjove løb og oplevelser.
- Tag på besøg hos en anden trop, se hvordan de gør, og spørg ind til deres gode tropsaktiviteter.
- Tag på tropsledelseskursus
- Tjek aktivitetsdatabasen på dds.dk/aktiviteter
- Meld dig ind i facebookgruppen 'Tropsledere i DDS', her sparrer tropsledere med hinanden om stort og småt

Spejdernes 6 tips til gode troopsaktiviteter

Hvad skal der til for at fange troppspejdernes interesse? Hvilke aktiviteter sætter spejderne pris på, og hvilke er kedelige?

en større undersøgelse blev 63 troppspejdere fra 10 troppe spurgt, hvilke aktiviteter de kan lide, og hvilke der er kedelige. Og der viser sig nogle tydelige træk for, hvad spejderne synes er godt spejderarbejde.

Det er blevet til disse seks tips. Toppene kan både bruges, når I som tropsledere planlægger møder og ture – men er også ideelle til at hjælpe spejderne med at få disse elementer ind, når de selv planlægger aktiviteter og ture.

FOTO: FREDERIK ABILDGAARD ROM

2

SKAB RUM FOR DET SOCIALE

→ Størstedelen af spejderne peger på fællesskabet som det allervigtigste til spejder.

“Det, jeg godt kan lide ved at være spejder, er det særlige fællesskab, der opstår. Og det, at man får så mange nye venner.”

— Megan, 16 år.

Spejderne fortæller, at det er fedt, at møderne er så afslappede, og at der er tid til bare at være sammen og snakke sammen med de andre. Det er anderledes end hos juniorerne, hvor der var et tæt pakket program. Sommerlejr og kollektivuger er blandt de aktiviteter, som spejderne fremhæver er med til at skabe fællesskab i hele troppen.

“Min fedeste spejderoplevelse var vores cykelture på Spejdernes Lejr. Vi havde alle fået en cykel og cyklede rundt til de steder, vi havde lyst. Så spurgte man: ‘Er der nogen, der har ideer til, hvor vi skal cykle hen?’ Det var fedt. Alle havde det hyggeligt og sjovt, og alle kom de steder hen, som de gerne ville.”

— Emilie, 15 år.

At skabe rum for det sociale, kræver, at der ikke er planlagt program for hvert minut på en tur eller et møde, men at der også indimellem er et frirum, hvor spejderne kan tilvælge hinanden, være spontane, uformelle og finde på aktiviteter i fællesskab.

1

SPØRG SPEJDERNE

→ Selvom der er klare fælles træk for, hvilke aktiviteter troppspejderne kan lide, er noget af det vigtigste, at I som ledere spørger ind til jeres spejdere og får et billede af, hvad der netop tænder dem ved spejder. Her handler det også om at finde en balance mellem spejdernes selvbestemmelse, og hvor meget I som ledere planlægger.

Bliv klogere på dine spejdere – spørg dem:

Hvorfor er du spejder?
Hvad er den bedste aktivitet, du har deltaget i? Hvorfor?
Hvad er vigtigt for, at du har det godt til spejder? Hvorfor?

3

TÆNK UDFORDRINGER PÅ MANGE PLANER

→ En anden ting, der gør en aktivitet god, er at den er udfordrende. Aktiviteter kan være udfordrende på mange måder. Spejderne kan fx udfordres fysisk, intellektuelt, socialt eller på deres selvstændighed.

"En af mine bedste spejderoplevelser var sidste år på PPlan, hvor vi havde en 'minus leder-dag'; hvor vi skulle klare os selv, fra vi stod op til næste morgen. Det var fedt, at vi kunne klare det selv, og vi selv kunne løse vores problemer. Vi var på hike, og vi gik forkert, men vi fandt ud af det."
— Leonora, 15 år.

Adventurespejdløbene er rigtig gode til at udfordre spejderne på forskellige måder, og det kan vi som ledere lade os inspirere af.

"Jeg er blevet rigtig god til at tænke kreativt. Adventure-spejdløb er vildt gode til at presse en. Fx på Dille, der skal du hele tiden tænke fremad. Du bliver udfordret til at tænke kreativt, anderledes og hurtigt, og man bliver bedre til problemløsning."
— August, 14 år.

Spejderne synes, det er fedt at blive udfordret, fordi de dermed udvikler sig som personer og i patruljen. Udfordringssementet er ikke forbeholdt sommerlejre, løb eller PPlan-kurser, men kan sagtens tænkes ind i et almindeligt møde. Fx via konkurrenceelementer, eller ved at skruer på, hvor selvstændigt spejderne skal arbejde.

Spejdernes 3 råd til, hvad du ikke skal gøre:

- Undgå skoleagtige aktiviteter, hvor vi bare sidder stille og lytter. Det er kedeligt og minder om skole.
- Lad være med at splitte mig og min gode ven ad. Noget af det, der gør det sjovt at være spejder, er at jeg er sammen med min bedste ven.
- Repetition og træning af de samme færdigheder er røvsygt. Vi gider ikke mere knobtræning i spejderhytten.

4

VÆR UDENDØRS OG INDTÆNK BEVÆGELSE

→ Der er stor enighed om, at udendørs aktiviteter med bevægelse er fedest. Nogle af spejderne synes også, det er fedt, når det er aktiviteter med fysisk kontakt. Særligt drenge lægger vægt på bevægelse i aktiviteter.

Her kan udendørs lege være oplagte. Tjek fx legen 'Freezer' ud, der er både udeliv, bevægelse, taktik og fysisk kontakt.

→ Aktivitet:
Freezer
aktiviteter.dds.dk/aktivitet/870

Om vinteren kan det være svært for spejderne at komme ud af spejderhytten – her kan der være brug for et kærligt lederskab.

5

AKTIVITETER MED PROGRESSION

→ Spejderne vil gerne lære noget og opleve progression, men det skal være gennem aktivitet.

"Jeg er blevet meget bedre til pionering og kort og kompas. Det var jeg ikke så god til som junior. Nu laver vi alle mulige sindssyge projekter, hvor man skal bruge sine færdigheder, og så tænker man WOW, det var fedt. Og så har man lyst til at gøre det igen."
— Jonathan, 14 år

Det er fedt at opleve, at man udvikler sig og lærer nyt. Men det er vigtigt, at læringen er gennem aktiviteter. Møder, hvor spejderne primært skal lære gennem at lytte eller sidde ved et bord og træne fx knob, opleves som kedelige og skoleagtige.

3 spørgsmål I kan reflektere over på jeres næste tropsledermøde:

- Hvilke aktiviteter har I størst succes med i jeres trop?
- Hvorfor tror I, spejderne er glade for netop disse aktiviteter?
- Hvad er vigtigt for, at jeres spejdere synes, det er fedt at være spejder?

6

MØDER, HVOR MAN SKABER NOGET

→ Spejderne fremhæver også, at de gerne vil lave noget på møderne. Møderne skal være aktive, og særligt drengene synes, at møder er bedst, hvis der bliver skabt noget.

En populær aktivitet, hvor man skaber noget, er fx madlavning. Det er tilfredsstillende at opleve udviklingen fra råvarer til færdig trereters menu.

→ Aktivitet:
Madlavningskonkurrence
aktiviteter.dds.dk/aktivitet/867

Andre aktiviteter kan fx være håndværksprægede, kreative eller tekniske.

→ Aktivitet:
Lav din egen alarm
aktiviteter.dds.dk/aktivitet/153

→ Aktivitet:
Lav din egen spritbrænder
aktiviteter.dds.dk/aktivitet/861

Det er vigtigt, at der er en mening med opgaverne. Vil I fx træne bål-tænding, så brug bålet til at lave æbleskiver på bagefter. Undgå aktiviteter, der kun handler om træning – det synes, spejderne er kedeligt og meningsløst. Ønsker I fx at øve knob, så byg noget, hvor spejderne skal bruge knobene for at lykkes.

Det er vigtigt at ramme et niveau med aktiviteterne, hvor spejderne er udfordret, men stadig kan lykkes med opgaven. Det er her, det bliver rigtig sjovt.

FOTO: JOHANNE FALK

Der er to fremgangsmåder til at planlægge et møde eller forløb, hvor aktiviteter og fantasirammer spiller godt sammen:

1. Den ene måde er at fastsætte fantasirammen først. Det kunne være 'Ridderne om det runde bord'. Så kigger man på, hvilke spejderaktiviteter man kan lave ud fra temaet. Det vil fx være oplagt med pionering af katapult eller ridderborge, at lave bue og pil, tænde bål uden tændstikker, finde vej til fjenden ved hjælp af kort og stjernerne. Allerede nu har man et helt forløb planlagt.

2. Den anden måde er først at se på aktiviteterne, man vil lave. Fx at producere et batteri, klare en forhindringsbane, producere en video og noget med ild. Nu skal man skabe mening med galskaben. En fantasiramme kunne være, at spejderne skal afsløre en korrupt batteri-fabrikant, der producerer selvantændelige batterier. Spejderne skal så både lave batterier, snige sig hen til vigtige dokumenter igennem en forhindringsbane uden at blive set af vagterne – og til sidst afsløre batteri-fabrikanternes onde plan gennem en propaganda-video.

Brug fantasien på tropsmøderne

Vil du lave de fedeste møder med dine troppespejdere, så lån inspiration fra spejderløbene og giv den gas med fantasirammer, wow-faktor og simple effekter!

TEKST: FREDERIK SANDØ & JONATHAN ANDERSEN, KROPT

Det er normalt at tænke, at spejderaktiviteter kun kan laves på én måde.

→ Men selvom der er én måde at lægge en kompaskurs på, er der 1.000 forskellige ting, man kan bruge en kompaskurs til. Den kan bruges til at finde den fjerde post i O-løbet – men også til at finde vej til den hemmelige base, hvor atom-koderne ligger.

Fantasirammer gør det, vi

lærer til spejder, vigtigere og sjovere. Og så skaber det motivation – for uanset, hvor gammel man er, har alle et legebarn gemt i sig.

Hvordan laver man en fed fantasiramme?

En god fantasiramme indeholder både noget konkret, spejderne kan forholde sig til, og noget, der ligger ud over det sædvanlige. Det

gælder om at overbevise spejderne om, at de faktisk er i middelalderen – og hvis de ikke snart pionerer en katapult, så vinder den onde konge. Måden, man lykkes med det, er ikke nødvendigvis at købe en hel ridderborg, men nærmere at gå ned i den lokale genbrugsbutik og købe en sej hat, øve sig lidt på 'riddersprog' og lave en fed middelalder-playliste.

Simple does it

En fantasiramme eller et twist på en aktivitet behøver ikke være super-kompliceret.

→ Hvis spejderne fx har lavet den samme aktivitet mange gange før – fx pioneret en bro – er sjovhedsværdien efterhånden væk. Men hvis de nu skal gøre det med handicaps, hvor et patruljemedlem ikke kan høre, og et andet kun kan bruge én arm, kommer der et nyt krydderi, som gør opgaven sjov igen.

Et andet eksempel er en kedelig kodeaften, hvor man sidder i patruljerummet og løser koder. Lav i stedet et spionløb, hvor spejderne skal knække alle koderne for at komme ind til den onde dr. Drussel og stoppe hans onde planer om at overtage verden. Det kræver ikke meget andet end en god superskurk (og har vi ikke alle gemt sådan en i os) og nogle kreative koder.

Fantasirammer til målgruppen

Med troppspejdere kan det være udfordrende at lave en troværdig fantasiramme. Et tema som fx Disney er ofte no-go for troppspejderne, med mindre det vinkles helt specielt. Der skal gerne være noget spænding og vildskab. Inddrag derfor spejderne i udviklingen af fantasirammen, så de selv får lov til at styre galskaben – ideerne behøver ikke ligge hos lederen. Spørg hvilke aktiviteter og fantasirammer, de synes er sjove.

Udklædning og gadgets giver troværdighed og en særlig stemning til fantasirammen. Men det behøver ikke være dyrt. Gå i en genbrugsbutik, og lad spejderne hjælpe med at lave materialerne.

Tips & tricks

- Start med en grund-idé
- Lad dig inspirere af poster på løb
- Vær ikke bange for at komme ud på et sidespor – det er der, de bedste idéer kommer
- En god fantasiramme sætter tanker i gang, som spejderne tager med sig som refleksion (et dilemma eller tema om fx madspild/privatliv på sociale medier/miljø el.lign.)
- Tilpas til spejdernes interesser – elsker alle Batman, så lav superhelte-dag
- Tilføj et uventet twist til 'plottet' – måske er den flinke forretningsmand faktisk ond?

FOTO: JENS THYBO

FANTASIRAMMER DO'S AND DONT'S

- Musik. Det skaber stemning og får flere sanser i gang.
- Udklædning. Det gør fantasirammen mere troværdig.
- Leg med. Hvis du har en forventning om, at dine spejdere skal kunne leve sig ind i historien, skal du også selv kunne.
- Pas på, det ikke bliver for komplekst eller forvirrende. En klar rød tråd er vigtig, hvis fantasirammen skal være succesfuld.
- Undgå at bruge for lang tid på at forklare fantasirammen. Det bliver hurtigt kedeligt uden aktivitet.
- Tilsidesæt aldrig sikkerheden for at nå i mål med fantasirammen.

Patrulje på nye måder

I tropsgrenen kan patruljearbejdet virkelig komme til sin ret. Det er i hvert fald det, vi længe har ment i spejderbevægelsen. Alligevel oplever mange troppe udfordringer med at få patruljearbejdet til at fungere. Her kan det være en idé at prøve at lave patruljer på en anden måde.

Patruljen er en grundsten til spejder. Og i troppen er der stort potentiale i at arbejde i de små fællesskaber. Tropsspejdere er i en alder, hvor de både er meget optagede af sig selv og af det sociale samspil med andre. I patruljen kan spejderne få større dybde i relationen og kendskab til hinandens kompetencer.

I kraft af tropspejdernes store socialitet bliver patruljesammensætningen afgørende for deres trivsel og lyst til spejderarbejdet. Patruljen er i bedste fald en tryk ramme, hvor teenagespejderne kan afprøve sig selv og lære sig selv at kende.

Mange måder at tænke patruljearbejde på

Der er mange måder at sammensætte patruljer på – og ingen er 'den rigtige'. Det afhænger af de specifikke spejdere i troppen. Mange finder det svært at få patruljearbejdet til at fungere – det kan være et tegn på, at I skal prøve at lave patruljer på en anden måde. Prøv jer frem ud fra det kendskab, I har til netop jeres spejdere.

En patruljemodel, der fungerer supergodt med ét hold spejdere, viser sig måske ikke at fungere to år senere med et andet hold spejdere. Derfor bør I løbende tage stilling til, hvordan I sammensætter patruljer.

FEM FORSKELLIGE MÅDER AT SAMMENSÆTTE PATRULJER PÅ

Der findes et væld af måder at lave patruljer på. Her er et udvalg til inspiration.

1 Patruljer på tværs af alder
Den klassiske patruljemodel, hvor man har en ældre patruljeleder og patruljeassistent, der er ledere for en patrulje bestående af patruljemedlemmer mellem 12-15 år.

FORDELE

- Ansvar til ældre spejdere.
- De ældre spejdere kan være rollemodeller og lære spejderfærdigheder fra sig.
- Fællesskab på tværs af aldersgrupper.

ULEMPER

- De ældre spejdere får en "babysitter-rolle".
- Få eller ingen jævnaldrende venner, hvilket kan betyde spejderne falder fra. Særligt de ældste efterspørger et jævnaldrende fællesskab.
- Yngre spejdere får ikke så meget indflydelse.

2 Aldersopdelte patruljer
Spejdere er i patruljer med jævnaldrende spejdere i det omfang, det kan lade sig gøre. Fx en patrulje med 12-13-årige, og en anden med 14-15-årige.

FORDELE

- Spejderne er en del af et jævnaldrende fællesskab.
- Spejderne har ofte fælles interesser, da de har samme alder. De yngre har brug for et højt aktivitetsniveau. De ældre begynder at være mere optagede af sig selv og hinanden.
- Spejderne har ca. samme udviklingsniveau, hvilket betyder, at alle har mulighed for at tage ansvar og byde ind.

ULEMPER

- Yngre patruljer kan være udfordret ift. performance, da de har mindre udviklet koncentrationsevne.
- Pigerne er foran i udviklingen ifht. drengene. Det giver risiko for, at pigerne får "babysitter-rolle".
- Fællesskabet på tværs af troppen kan blive mindre.

FOTO: FREDERIK ABILDGAARD ROM

3 Kønsopdelte patruljer

Spejdere opdelt i hhv. pige- og drengepatruljer.

FORDELE

- Mulighed for at dyrke fælles interesser i patruljen.
- Et frirum, hvor man kan være sig selv og ikke skal 'gøre sig til' for det andet køn.
- Bred udvikling af kompetencer, i kraft af at alle opgaver skal varetages i patruljen. Pigerne skal både vaske op og hugge brænde og omvendt.

ULEMPER

- Mindre mangfoldighed.
- Nogle kan føle sig sat i bås.

4 Store patruljer

Spejdere er i patruljer med op til 12 spejdere.

FORDELE

- Jævnaldrende spejdere i patruljen.
- Mange til at påtage sig opgaver og planlægning.
- Patruljens størrelse giver robusthed over for sygdom og afbud.
- Mulighed for at lave andre typer af aktiviteter, fordi man er flere i patruljen.

ULEMPER

- Det kan være svært at koordinere, når man er mange i en patrulje.
- Det bliver sværere at blive set og hørt i patruljen, hvilket giver risiko for mindre medbestemmelse.
- De ældre spejdere får en "babysitter-rolle" over for de yngre spejdere.

5 Skiftende patruljer

Spejderne skifter patruljetype fra møde til møde i løbet af en måned. Fx skifter de mellem at have kønsopdelte patruljer og aldersopdelte patruljer. Man kan også kombinere faste "stampatruljer" med løser opgave-drevne ad hoc-patruljer – altså at have en "stampatrulje" med det intime kendskab, og andre patruljefællesskaber til andre ting.

FORDELE

- Bredt fællesskab i hele troppen – alle kender alle.
- Mulighed for at tage forskellige roller og opgaver alt efter, hvilken patrulje man er i. En ældre pige kan være patruljeleder i den klassiske patrulje, men en del af et jævnaldrende fællesskab i den aldersopdelte patrulje.
- Spejderne træner forskellige samarbejder.

ULEMPER

- Manglende kontinuitet i patruljen.
- Det bliver svært for patruljen at performe, fordi man ikke kender hinanden godt nok.
- Risiko for manglende tryk i patruljen, fordi man ikke er et fast og kontinuert fællesskab.

FOTO: FREDERIK ABILDGAARD ROM

Fire spørgsmål, du kan tage med på næste tropsleder-møde:

- Hvorfor har I valgt at inddele spejderne i de patruljer, de er i?
- Hvilke behov har jeres spejdere ift. patruljesammensætning?
- Hvad er fordele og ulemper ved denne patruljeinddeling?
- Hvilke muligheder og begrænsninger ville det give, hvis I prøvede med en anden patruljesammensætning?

Den lille forskel? Piger og drenge i tropen

Ikke to unge er ens – og man skal undgå at gøre forskel på unge på baggrund af deres køn. Men alligevel kan vi se nogle generelle forskelle på piger og drenge, som bliver tydelige i tropsalderen – bl.a. fordi de to køn fysiologisk har forskellige udviklingstakter. Hvilke forskelle viser nyere forskning og undersøgelser, og hvordan ser spejderen dem?

Arbejder I med køn?

Ligesom det er godt at være opmærksom på de generelle forskelle, der kan vise sig mellem kønnene, er det vigtigt at undgå stereotyper, som sætter drenge og piger i bås. Det er sundt og udviklende at udfordre stereotyperne, så fx pigerne kan være de vilde, mens drengene prøver at tage ansvar for at organisere.

Forskning og undersøgelser siger:

Pigerne siger:

Drengene siger:

DRENGENE EFTER PIGERNE

→ Drengene udvikler sig generelt senere end pigerne. Dette bliver særligt tydeligt i puberteten, hvor hormoner sætter gang i udviklingen af den forreste del af hjernen, som er den, der hjælper til planlægning, overblik, dømmekraft, at se egen rolle og nuanceret empati. Generelt går piger i pubertet omkring 10-12-års-alderen og drengene i 14-15-års-alderen, hvilket ofte giver 4 års udviklingsforskel.

“Vi har nogle drenge i tropen, som vi er ret trætte af. De lytter ikke til det, vi siger, og de gør det modsatte af, hvad vi siger. Det er rigtig svært at styre dem. Hvis vi havde givet dem chancen for at planlægge et møde, så havde vi slet ikke lavet noget.”

— Pige, Birgitte Gjõe

“Pigerne har tit nogle andre færdigheder. De tænker mere forud. Fx da vi var på Wasa Wasa-løbet. Der var en hel pigepatrolje, og jeg tror aldrig, jeg har set noget så kreativt. De havde en hel taske, fyldt med maling, pensler og alt muligt, man kunne klistre på træ. Det var helt vildt. Vi ville aldrig have tænkt, man kunne bruge det. Vi sad bare og måbede.”

— Dreng, 1. Birkerød

DRENGE VIL GERNE VÆRE AKTIVE I NATUREN, PIGER VIL OGSÅ BRUGE DEN SOM REFLEKSIONSNUM.

→ Generelt bruger unge ikke den frie natur så meget. Når de gør, så handler det for drenge meget om at være fysisk aktive og ”brænde krudt af”, mens piger godt vil være fysiske, men også ønsker at bruge naturen til rekreation og refleksion.

“Jeg kunne godt have brug for at komme ud i naturen, hvor jeg bare kunne snakke med de andre om, hvordan det går, og slappe af.”

— Pige, Bellahøj

“Adventure er fedt. Fart på, sved på panden og træthed.”

— Dreng, 1. Birkerød

FOTO: FREDERIK HELLER

Til overvejelse i tropsledelsen:

- Hvilke typer af unge/ hvilket køn er I bedst til at rumme?
- Er der enkelte drenge eller piger, som I måske skulle have et vågent øje på?
- Hvordan svinger hver af jer i tropsledelsen med almindelige pige- og drengeproblematikker – benytter I jer af jeres forskellige tilgange?
- Hvad kunne være jeres næste konkrete tiltag for at tage hensyn til den kønssammensætning, I aktuelt har i troppen?

GODE RÅD TIL AT ENGAGERE BÅDE DE ÆLDSTE OG YNGSTE PIGER OG DRENGE I TROPPEN:

Sørg for, at der er mange forskellige aktiviteter – og gerne som tilvalg.

Fx med flere baser, så man både kan vælge, hvad man har lyst til at lave, og hvem man har lyst til at lave aktivitet med.

Skift mellem forskellige patruljetyper.

Bruger I den traditionelle med aldersforskel som basispatrulje, så lav indimellem forløb, hvor man er kønsopdelt eller inddelt efter alder/ klassetrin.

Lav noget specielt for de yngste og de ældste.

Der er stor forskel på at være en pige på 16 og en dreng på 12. En del af de ældste trops piger udtrykker, at de 'ikke gider være barnepiger' for de yngste (drenge). Især de ældste vil, ifølge undersøgelser, helst lave aktiviteter med jævnaldrende.

Lad dem være sammen med bedstevenerne/ klassekammerater.

Vi har en tendens til at ville have de ældste til at være patruljeledere – i hver sin patrulje! Hvis vi kun har to piger i 9. klasse, der skal være i hver deres patrulje, får de sjældent lejlighed til at være sammen. Frafaldsanalysen viser, at en af de hyppigste frafaldsårsager er, at vennen/veninden stopper!

Prøv at skabe situationer, hvor I er mange, så man kan vælge relationer.

Lav aktiviteter med nabogruppen, deltag i divisionens arrangementer eller vær sammen med en anden lokal forening fx orienteringsløbere, sejlere, kajakfolk eller rollespillere. På den måde kan I sikre, at der er flere i samme alder og derved en mulighed for, at alle kan vælge, hvem de ønsker at 'bonde' med.

Er vi "uni-forme"?

33% af grupperne i Det Danske Spejderkorps laver særlige aktiviteter for de yngste og ældste i troppen, men kun 6 % laver særlige aktiviteter for drenge og piger.

Forskning og undersøgelser siger:

Pigerne siger:

Drengene siger:

DRENGE OG PIGER KLARER PRES MEGET FORSKELLIGT

→ Skolen fylder meget i de unges liv, og vurdering og test er en del af hverdagen.

Drenge vælger oftere end piger at "stå af på presset" og forholde sig lidt løst til kravene: "Det går nok". For en større gruppe drenge betyder det aktuelt, at de ikke får en ungdomsuddannelse.

Pigerne vælger i højere grad at gå med systemet og knokler for at opnå perfektion og 12-taller, hvilket hos en del fører til stress og angst.

"Vi går ret meget op i, at vi gerne vil have nogle gennemplanlagte møder. Jeg synes, det er fedt at gå i løbet af ugen og få ideer til, hvad vi skal lave, og så om tirsdagen at lave lidt ekstra til det. Jeg synes, at det er virkelig hyggeligt, så jeg bruger også meget tid på det."

— Pige, 2. Birkerød

"Sidste år var jeg i en patrulje, der ikke lavede noget. Jeg syntes, det var mega-fedt, men det var der flere af de andre, der ikke gjorde. Det skabte en ubalance, og det endte med, at vi bare slackede."

— Dreng, 1. Birkerød

PIGER OG DRENGE HAR FORSKELLIGE INTERESSER OG KULTUR

→ Piger leger med tryghed – det, de ønsker sig – mens drenge leger med fare – det, de vil undgå.

Man kan, noget stereotypet og karikeret, sige, at piger derved udvikler nogle redskaber til at håndtere familie, mens drenge udvikler nogle redskaber til at varetage jagt og krig. Legen sætter de livssituationer ind i en moderne kontekst.

"Jeg tror, at vi i min pigespejdergruppe er lidt mere ordentlige og organiserede. Vi er gode til at have styr på tingene. Drengegruppen ved siden af virker til at lave lidt vildere og uorganiserede ting. Fx så tager de en masse krudt og putter ind i en pølse, og så sætter de ild til den. Hvor vi tænker: 'Shit, bare der ikke går ild i vores hytte!'"

— Pigespejder, 2. Birkerød

"Der er nogle fede ting ved at være en drengegruppe og nogle mindre fede ting. Det fede er, at du er en dreng og kan snakke om drengeting, uden at der er piger tilstede. Man kan bare smide trøjen midt i det hele, det betyder ikke noget. Det er meget cool, synes jeg."

— Dreng, 1. Birkerød

PIGER VÆLGER OFTERE "NOGEN", MENS DRENGENE OFTERE VÆLGER "NOGET"

→ Fællesskab er vigtigt for alle, der er spejdere. Men hos de unge ser det ud til, at piger oftere vælger efter relationer, mens drenge oftere vælger efter aktiviteter.

"Det er sjovt at bygge med rafter, når det er godt vejr, og man er sammen med nogle mennesker, man kan lide. Men det med at bygge med rafter i sig selv, er ikke så sjovt."

— Pige, Bellahøj

"Fx hvis man har en patruljekonkurrence, og det kun er halvdelen af patruljen, der møder op. Hvis de andre drenge vidste, der var konkurrence, ville de komme. Nederen når patruljen derfor taber – ikke fordi de ikke gør det godt, men fordi de andre drenge ikke er forpligtet, hvis de ikke ved, der er konkurrence."

— Dreng, 1. Birkerød

Citaterne er fra tropsinterviews og fra såvel blandede som "rene" drenge- eller pigegrupper.

FOTO: MORTEN BJERRUM LARSEN

Planlagt bøv: Friluftsliv i tropsarbejdet

Som spejdere har vi en unik position i at lade børn og unge opleve og dyrke friluftslivet og naturen. Men friluftsliv er ikke bare én størrelse, men både det vilde og det stille.

TEKST: KASPER KIILERICH

Det er hævet over enhver tvivl: Friluftsliv – aktiviteter i, med og mod naturen – har positiv betydning for børn og unges motoriske, sociale og helbredsmæssige udvikling. Og får man tidligt i livet gode oplevelser i naturen, dannes grundlaget for en livslang givende relation.

Det er paradoksalt, at vi som samfundsforskningsmæssigt godt ved, at friluftsliv er forbundet med alle disse positive effekter, men samtidig oplever, at børn kun kommer omtrent halvt så meget i naturen som deres forældres generation. Naturforskeren Richard Louv mener ligefrem, at nogle børn kan lide af mangel på natur, 'Nature Deficit Disorder'.

Det er i høj grad utryghed og mangel på tid, der nævnes som barrierer for at

børn og unge kommer ud, og derfor skal du som tropsleder være skarp i, hvordan I bruger naturen. Du har nemlig chancen for at give dine spejdere både tryghed ved og tid i naturen.

Friluftsliv er bevægelse i, med og mod naturen

Friluftsliv er en del af vores spejdermetode. Vi ønsker, at spejderne udvikler sig i mødet med friluftsliv. Skal de det, kræver det, at du som tropsleder er bevidst om, hvilken form for aktiviteter i naturen, I dyrker – er det friluftsliv, eller er det egentlig mere friluftssport? Forskellige former for aktiviteter i naturen fører til forskellig udvikling.

Den form for friluftsliv, vi traditionelt har dyrket i Det Danske Spejderkorps, hører til i kategorien 'nordisk friluftsliv', og er historisk kraftigt inspireret af Norge og Sverige. Det nordiske friluftsliv bygger på ideen om, at spejderne, gennem de aktiviteter du og de selv tilrettelægger, skal kunne identificere sig med naturen, og at de skal forstå, hvordan vores natur er rundet både af naturen selv, men også af vores kultur. Endelig er der i nordisk friluftsliv en ambition om at udvikle spejdernes perspektiv på miljø og økosystem, idet det primitive og det enkle liv med naturen er i centrum.

De seneste 20 år har en adventure-bølge været med til at forandre, hvad danskerne forstår ved friluftsliv. Mountainbiking, trailløb og klippeklatring er bare få eksempler på den udvikling. Ser vi på vores egen bevægelse, er Adventure-spejdligaen ditto et godt eksempel på, at elementer af sport og konkurrence i tiltagende grad præger friluftslivet. Sådanne aktiviteter, friluftssport, er ikke i sig selv dårlige, men du skal være opmærksom på, at denne mod naturen-tænkning, tilbyder en anden udvikling for dine spejdere end det traditionelle nordiske friluftsliv.

Friluftsliv = Planlagt bøv

Når du som tropsleder tilrettelægger friluftsliv, giver det mening at tænke, at du er i gang med at lave planlagt bøv. Altså aktiviteter, hvor der eksisterer en langt nemmere løsning, men hvor du bevidst gør det bøvlet for dine spejdere. Naturen yder modstand og skaber bøv. Og den kreativitet og det samarbejde, som er nødvendigt, når spejderne skal lave mad over bål frem for på komfur, rykker deres syn på, hvad de selv formår, og hvad de formår, når de sam-

FOTO: FREDERIK HELLER

arbejder. Den helt bevidste langsommelighed, der ligger i fx at drage på hike frem for at tage bussen, har værdi i sig selv i et samfund, hvor der ellers er fart på skoledage, fritidsaktiviteter mv., og hvor både børn og unge i øvrigt efterspørger den fred, ro og hygge, som naturen tilbyder.

De vilde drenge og de sociale piger

Selvom børn og unge kommer mindre ud i naturen end deres forældre gjorde, så peger forskning faktisk på, at de er motiverede for at komme mere ud. Som tropsleder er det derfor centralt for dig at forstå, hvad der motiverer drenge og piger i tropsalderen til at komme ud i naturen.

Helt overordnet er muligheden for at være social med venner eller familie den største motivationsfaktor for at komme ud – det er altså ikke nødvendigvis lektionen i primamad, men derimod din rammesætning af, hvordan spejderne sammen deltager,

der primært trækker dem ud. Dine tanker om, hvordan spejderne er sammen i opgaveløsningen, betyder mere end selve opgaven, når det drejer sig om at få dine spejdere ud.

Der er stor forskel på drenge og pigers motivation for at være i naturen. For drengene er især muligheden for at være fysisk aktiv og gøre brug af det vilde, som naturen tilbyder, helt centralt. De udfordrende aktiviteter i, med og mod naturen er med til at motivere drengene til at komme ud og få mudder på knæene.

For pigerne er det i højere grad det sociale, oplevelser og det æstetiske, der trækker dem ud i naturen. Naturen som rum, hvor man kan hænge ud med venner, finde ro, og se på noget flot, er vigtigt. Sat på spidsen, kan motivationen for en weekendhike altså se helt forskellig ud for dine spejdere. For drengene er det måske krydsningen af vandløb og svær oriente-

ring, der motiverer, mens det for pigerne i højere grad er pauserne i en grøftekant og den varme kakao om aftenbålet, der får dem til at trække i støvlerne

Det er en meget firkantet skildring, og den gælder naturligvis ikke altid. At der er forskel betyder derfor heller ikke, at din trop skal til at lave kønsopdelt spejleri, når I er ude. Men det betyder, at du skal være opmærksom på, at der generelt er forskel på drenge og pigers motivation for at være i naturen. Det er dit ansvar, sammen med troppen, at tilrettelægge et alsidigt program, der på forskellige tidspunkter tilgodeser de forskellige præferencer for friluftsliv – hvis du altså vil motivere alle dine spejdere for at komme ud!

Kilder: Det sidste barn i skoven, Richard Louv Nature Moves, en undersøgelse af børn og unges hverdags friluftsliv, Syddansk Universitet, 2017

1

BE BEAR GRYLLS

→ De unge motiveres alle af udfordringer i forskellig grad, og der er ikke noget så motiverende som en udfordrende overraskelse. Den engelske spejderchef Bear Grylls er et ikon for mange af dem, fordi han er en ægte survivor – i øvrigt med eget tv-program, der kan inspirere til mange aktiviteter i tropen.

Hold et hverdagsmøde en kold efterårs- eller vinteraften, hvor I bruger vildskaben og fokuserer på "overlevelse i det fri". Bed de unge møde i den lokale skov i stedet for i hytten. Del patruljerne op i par: dreng/dreng og pige/pige. Bed dem tage jakke, hue og handsker af, så de kommer til at fryse – det risikerer man i naturen. Udlever så pr. hold: Tændstikker, økse, en avisside, en presenning (3x6 m), et 3 m langt stykke snor og én sovepose (den kan de unge have med hjemmefra). Når de er kolde, kan det rammesættes som en fantasifuld færd, hvor de er blevet overrasket af uvejr. Opgaven er at etablere ly, bål og hoppe i posen sammen for at opleve effekten af at varme hinanden op med kropsvarme i nødsituationer. Lad de unge selv finde løsninger jf. "gør noget"-princippet. To pinde kan fungere som pløkke, to pinde som bivuak-stænger – men det skal de selv konstatere.

Observér de unge undervejs og evaluér med dem, når de ligger sammen i posen. Hvordan fik de samarbejdet om opgaven, hvordan placerede de bivuakken ift. vind og vejr?

FOTO: MORTEN BJERRUM LARSEN

To aktivitetsforslag til friluftsliv i tropen

De unge motiveres af det sociale – at lave friluftsliv sammen. Brug patruljesystemet som ramme for de unges deltagelse.

2

HIKE I DET FRI

→ Hike er et klassisk eksempel på planlagt bøv! En hike er en vandretur, hvor man med egen og fælles oppakning tilbagelægger en rute til fods, overnatter undervejs og går endnu en rute den efterfølgende dag. Nogle grupper dyrker det som forberedelse til ugelange fjeldvandringer i sommerferien. Andre bruger det til at lære de unge at tage ansvar for hinanden og lære, hvordan de skal klare sig i mødet med naturen. En typisk hike i tropen fra lørdag til søndag kan være 20-25 km lang. På hike går de unge typisk 4,5-5 km i timen. Husk, at nordisk friluftsliv er lig med langsommelighed og ro. Oplevelsen af at være i flot og udfordrende natur er vigtigere end længden af turen. Det er ikke altid de unges førstevalg at tage den bøvlede vej gennem skoven, men de skal have erfaringer med, at det gør noget godt for dem.

Tjekliste til planlægning af hike:

- Involver de unge, og lad dem tage oprigtigt ansvar for planlægningen af både rute, mad og overnatningsform.
- Find naturskønt hike- og overnatningsområde.
- Planlæg overraskende eller udfordrende overnatning i bivuak eller hængekøjer i træerne, så de unge kan bruge de friluftsfærdigheder, I har trænet på hverdagsmøderne.
- Indtænk hyggen og æstetikken – fx den flotte udsigt og regelmæssige pauser (gå fx 50 minutter og hold pause i 10 minutter som fast rutine).
- Indtænk vildskaben i vandløb, skråninger, længere stræk i sandaler langs stranden i højvande eller en etape om natten.

Der er timevis af gode learning-by-doing friluftsmøder i at forberede de unge på en hike eller et adventurespejdløb: Kort og kompas i den lokale skov, tilberedning af lækre hike-måltider på Trangia, etablering af bivuak, indlæring af at pakke vandtæt og teste det i praksis i landmandens sø, førstehjælp til hike-fødder og fugtige hike-kroppe, fletning af egen hængekøje i tovværk.

Spejdermetoden i troppen: **Udvikling uden lektier**

Når man i undersøgelser spørger børn og unge, hvad der er vigtigt i deres fritidsliv, angiver 75 % af dem, at de gerne vil lære noget – blive bedre. Samtidig viser vores egne interview med troppspejdere, at de er trætte af skole – deres fritidsliv skal gerne være et afbæk fra skolen, ikke en forlængelse af den. De vil altså gerne opleve progression i arbejdet og have oplevelsen af at udvikle sig – men ikke på en skoleagtig måde.

SPEJDERMETODEN I TROPEN:

Hvilke arbejdsformer bruger vi så i troppen?

Spejdermetoden er den måde, vi arbejder på til spejder. Den blev opdateret i 2017 og består af syv lige vigtige elementer, som i samspil gør spejderarbejdet særligt.

I troppsarbejdet, hvor vi arbejder hen imod, at spejderne selv leder, planlægger og gennemfører en stor del af aktiviteterne, har vi ydermere den udfordring, at vi som ledere både selv skal anvende Spejdermetoden, men samtidig skal synliggøre den for spejderne, så de kan anvende den, når de planlægger.

Spejderlov og -løfte

Vi har et fælles værdisæt og gør vores bedste for at leve efter det.

→ Spejdere i troppsalderen er på jagt efter deres egen identitet og værdier. Det kan vi understøtte ved løbende at være i åben og søgende dialog med dem om deres værdier – her kan vi fx tage udgangspunkt i spejderværdierne. Brug lejrbalet, kanoturen eller en stille stund i skoven til en snak om, hvad der er vigtigt for dig, og spørg til deres værdier. Husk, at der ikke er noget rigtigt og forkert i den snak.

Patruljer

Vi løser opgaver og udfordringer i små selvstændige fællesskaber.

→ Det trygge rum i en mindre gruppe skaber basis for udvikling. Traditionelt har vi arbejdet i aldersdifferentierede patruljer. For mange unge i troppsalderen er det også meget vigtigt at være sammen med jævnaldrende, så overvej gerne at skifte mellem forskellige patruljeformer.

Learning by doing

Vi eksperimenterer og handler for gennem oplevelser og refleksion at lære nyt.

→ Skolen fylder mere for de unge nu end nogensinde før. Og rigtig mange af dem, især drenge, er godt trætte af det. Derfor skal røv-til-bænk fylde mindst muligt i troppsarbejdet. Det kan tage mere tid at lære ved at gøre, men tag jer den tid, for den skaber dybere læring, mere tilfredshed og støtter selvstændighed.

Samfundsengagement

Vi forholder os til vores omverden og er i levende samspil med den.

→ Teenagere har et dobbelt forhold til verden. De er på den ene side meget opmærksomme på store problemer som fx krige og klimaforandringer. Samtidig drøner hormonerne rundt i kroppen, og det der kommer til at virke allervigtigst, er kriblen i maven eller en bums på næsen. Denne dobbelthed er vi nødt til at rumme i troppsarbejdet – men, engang imellem skal vi hive dem ud af egen navle!

Introducer tropsspejderne til Spejdermetoden

I tropsarbejdet er det vigtigt, at spejderne selv er (med-)planlæggende, og det er derfor enormt vigtigt, at de kender og kan udfolde og bruge elementerne i Spejdermetoden. Vil du illustrere elementerne i Spejdermetoden for dine tropsspejdere, så de lærer metoden bedre at kende, er her en hurtig måde at illustrere den på, som kan nås på et møde:

Spejderlov og -løfte

I trioer laves en brainstorm over spejderlovens elementer. Derefter: Hvad betyder de for mig? Hvad gør jeg for at efterleve dem? Hvilket er vigtigst for mig? Hvor er det svært?

Patruljer

Der lægges et puslespil med brikker som den enkelte har fået – uden verbal kommunikation. Opgaven kan ikke løses, uden at alle bidrager!

Learning by doing

To og to – med hver et reb bag om ryggen – bind flagknob i begge ender (med henholdsvis højre og venstre hånd). Der tages tid. Snak om, hvordan det kan gøres bedre. Det afprøves en gang til – går det hurtigere nu?

Samfundsengagement

Hvis du mødte byens borgmester, hvilket spørgsmål var det så vigtigst for dig at stille? Spejderne interviewer hinanden – så der kommer refleksioner over flere spørgsmål.

Medbestemmelse

En kasse med forskelligt slik – af forskellig værdi. Kassens indhold skal fordeles mellem jer på fornuftig vis – så alle kan acceptere og have nytte af fordelingen.

Friluftsliv

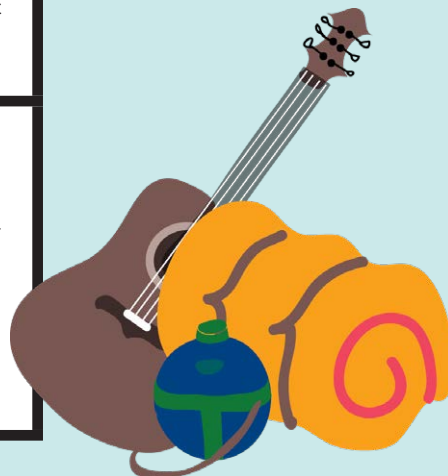
To og to sendes tropsspejderne ud i naturen og har 7 minutter, hvor de skal nå at være: stille, vilde og nysgerrige.

Personlig udvikling

Her kan bruges et samtale spil fra ABC for mental sundhed (find det på dds.dk/abc). Spejderne finder først det spørgsmål, der udfordrer dem mest, og fortæller det til en makker. Find derefter et spørgsmål, der er vigtigt for dem, og som de gerne vil finde svar på.

Spejdermetodens elementer anvendes her en og en for at tydeliggøre dem, men optimalt skal de helst anvendes flere eller alle sammen og i samspil med hinanden.

Medbestemmelse Vi har alle mulighed for indflydelse på og ansvar for aktiviteter og oplevelser.	→ Al forskning viser, at det har en kæmpe effekt på unges lyst til at tage ansvar og deltage i demokratiet, hvis de får indflydelse på det, de laver. Nogle gange kan vi som ledere føle, at de så får ansvar, og så sker der ingenting. Men måske skal vi i tropsalderen opfatte det, som at de tager ansvar for sig selv i en hektisk verden, hvis de sætter tempoet ned og holder 'frikvarter'. Så sæt dig på hænderne og giv tid!
Friluftsliv Vi lever, leger og lærer i naturen, hvor vi er stille, vilde og nysgerrige.	→ Unge kommer langt mindre i naturen end tidligere generationer, men de vil egentlig gerne. Så luk ørerne, når de brokker sig over at skulle ud i regn, vind og kulde – og nyd i stedet den ro og fred, der falder over dem undervejs på en tur.
Personlig udvikling Vi udfordrer os selv og hinanden, så indsats fører til, at vi hver især udvikler os.	→ Patruljen og troppe er vigtige, men det er den enkelte spejder og dennes udvikling også. I tropsalderen kan spejderne godt give udtryk for modstand mod de voksne, men de har samtidig brug for voksne, som tør være nysgerrige på, hvad de vil og kan. Så forhold dig som en dygtig fodbold dommer, luk ørerne (for lort), brug øjnene for virkelig at se dem og sørg for, at munden stiller gode spørgsmål om deres ønsker og retning.

Progression: De skal opleve, at de udvikler sig

Som spejdere er vi sat i verden for at udvikle børn og unge. Og undersøgelser viser, at de unge også gerne vil mærke, at de bliver bedre og udvikler sig til spejder. Denne oplevelse af progression kan spejderne bl.a. opnå gennem specialisering.

Undersøgelser viser, at unge ønsker at opleve progression i deres fritidsinteresse. De vil gerne udvikle sig, blive bedre til en aktivitet eller færdighed – og mærke den stolthed, der er ved at mestre eller lykkes med noget.

Samtidig viser forskningen, at jo flere timer børn og unge bruger ugentligt i en fritidsforening (fx spejdergruppe, fodboldklub mv.), jo større er sandsynligheden for, at de fortsætter i foreningen.

I sportsforeninger fokuserer man meget på progression. Her er målet at dygtiggøre sig indenfor en sportsgren, så man kan vinde. Det er ikke et særsyn, at unge træner tre gange ugentligt og desuden spiller kamp i weekenden. Her adskiller vi os som spejdere ved primært at tilbyde spejder én gang ugentligt plus ture. Dette peger på et stort potentiale ift. at lave flere og mere specialiserede aktiviteter til spejder, hvor spejderne kan dygtiggøre sig og fordybe sig i en aktivitet.

Som spejdere har vi faktisk enormt mange felter, som spejderne kan specialisere sig indenfor. Tænk bare på:

- Håndværk
- Madlavning
- Friluftsliv og bevægelse
- Adventurespejd
- Klassiske spejderfærdigheder
- Overlevelse i vildmarken mv.

Eksempler: Fire troppe som dyrker specialisering

En del troppe arbejder med specialisering – på vildt forskellige felter. Her er fire eksempler.

1

ROLLESPILSTROPPEN HOS 1. RYOM

→ I 1. Ryom har de en almindelig trop og en rollespilstrop. Rollespilstroppen består af 12 spejdere i alderen 11-16 år. Rollespejderne har to ledere, og herudover er der god tradition for, at forældrene hjælper til med deres kompetencer som fx sy- eller læderarbejde.

I 'Rollespejderne', som de kalder sig, mødes de hver tirsdag. På møderne vælger spejderne selv, hvad de vil fordybe sig i. Nogle laver kostumer, andre planlægger scenarier, laver udstyr til scener, sminke og special effects. Produktionen på møderne leder næsten altid op til en event eller et arrangement.

Rollespejderne har blandt andet lavet et rollespil kaldet Trylleslottet, der foregik på Rosenlund slot, hvor 53 unge deltog. Herudover har de holdt temaugave for de lokale 7. klasser, hvor man er på en magisk skole.

Rollespejderne laver også natløb, førstehjælpsposter og dramaforløb for resten af spejdergruppen.

Spejderne planlægger, forbereder og gennemfører arrangementerne med hjælp fra lederne. Gennem det fælles arbejde med arrangementerne oplever spejderne et fællesskab, de skaber noget, og opbygger selvstændighed. Herudover er rollespejderne meget ude både på møderne og til arrangementerne.

2

ADVENTURESPEJD I 1. BIRKERØD

→ I 1. Birkerød går spejderne meget op i adventurespejdløbene. Der er lavet adventurespejdpatruljer, som går på tværs af de almindelige patruljer. Forberedelse til løbene foregår som en ekstra aktivitet uden for de almindelige patrulje- og tropsmøder.

Spejderne har selv valgt deres adventurespejdpatruljer og bruger meget tid på løbene. På fire måneder har en af patruljerne ud over tropsture, divisionsturneringer og andre arrangementer deltaget på hhv. Fenris, Nathejk, Dille og Wasa Wasa. Spejderne går meget op i løbene og klarer sig også godt i Adventurespejdligaen (samlet liga for løbene).

Spejderne lærer meget af adventurespejdløbene. De peger selv på, at de lærer at tænke kreativt og hurtigt, når de skal løse anderledes og uventede opgaver under tidspres. Herudover skal de planlægge og tænke fremad, så de er forberedt på næste udfordring. Når de er af sted, er samarbejdet helt afgørende for at klare de mangeartede udfordringer, der ofte har både fysisk, kreativ, teknisk og håndværksmæssig karakter. Når de kommer hjem, er fællesskabet i patruljen blevet stærkere, og de har fælles oplevelser, de kan huske tilbage på.

3

KAJAKRONING HOS HOLBÆK- OG REGSTRUP-SPEJDERNE

→ I Holbæk ror troppen i kajaker. De har egne kajaker og en god aftale om at kunne låne ekstra, hvis de har brug for det. Der er 13 spejdere i alderen 14-17 år, heraf fire fra andre grupper, som er blevet tiltrukket pga. de fede aktiviteter.

Spejderne ror ikke kun i kajak på møderne – de laver også meget andet. Men kajakkerne adskiller dem fra de andre grupper og gør det attraktivt for de store spejdere at fortsætte i gruppen.

Det skaber et godt sammenthold at være på tur sammen i kajakkerne. Der er ikke en masse, man skal nå. Både spejdere og ledere kommer tættere på hinanden, når de er på ture i kajakkerne, fordi der er tid til de uformelle samtaler. Spejderne opbygger løbende deres kajakfærdigheder, og de ældste spejdere har i år selv stået for planlægningen af en kajaktur for hele troppen.

Udover at bruge kajakkerne til at tage på tur, holder de møder, hvor de træner kajakfærdighederne. Alle lederne har desuden været på kajakkursus.

FOTO: LARS BLOMGREN ANDERSEN

Gode råd til at komme i gang med at specialisere sig:

Uanset om man er en lille eller stor trop, kan det virke uoverskueligt med specialisering, hvis man mangler lederressourcer eller kompetencer inden for et bestemt felt. Det kan også være en udfordring at skaffe det nødvendige grej.

- **En måde at skabe grobund for specialisering er at lave patruljer efter interesser. Måske laver I én madlavningspatrulje, én adventurespejdpatrulje, og én patrulje, der gerne vil dyrke primitivt lejliv.**
- **Kan I samarbejde med andre lokale troppe om specialiserede tilbud – fx i divisionen eller tværkorpsligt? Måske vil I lave en fjeldtrop, hvor spejderne tager på weekendvandreture i Danmark og Sverige og forbereder sig på en vandretur i Finland? Eller en håndværkertrop, hvor spejderne laver deres egne knive? Når I er flere ledere sammen, har I flere ressourcer og kompetencer.**
- **Der er et stort potentiale i at samarbejde med andre foreninger. Vil I dyrke mountainbike, så tag fat i den lokale mountainbikeklub, og hør, om de vil hjælpe jer i gang og låne jer udstyr. Vil I dyrke vandsport, så tag fat i den lokale sejklub.**
- **En anden udfordring kan være at skaffe grej. Vil I fx træklatre, kan udstyret være dyrt. Heldigvis er der en række grejbanker rundt omkring i Danmark, hvor man kan leje grej billigt. Det er en god måde at afprøve, om det er den vej, I vil gå. I grejbankerne kan man låne alt fra redningsveste og våddragter til turski og bålriste. Se friluftsrådet.dk/grejbank**

4

MADLAVNINGEN I CENTRUM HOS HERFØLGE-SPEJDERNE

→ I Herfølge trop laver spejderne bålmad mindst en gang om måneden. For at kunne nå madlavningen udvides møderne med en time, så de varer 3 timer i alt.

Madlavningen er en stor succes og noget, spejderne ser frem til. Det er sjovt og udfordrende at lave maden sammen, og så er det råhyggeligt at spise maden i fællesskab sidst på mødet. Spejderne bliver bedre og bedre til at lave mad, og lederne finder på sværere retter og mere avancerede teknikker til madlavningen. Fx har de talt om at lave en lerovn.

Mødet starter altid med, at spejderne får en mundtlig introduktion og opskrift til retten. Herefter laver spejderne maden patruljevis. Til sidst spiser hele troppen i fællesskab og giver feedback på hinandens retter.

FOTO: MORTEN HATTING VOLTELEN

Fokus på hver enkelt spejders udvikling

Spejder handler især om fællesskab. Men skal vi opfylde vores formål og ambitioner med spejderarbejdet, er det vigtigt, at vi også sætter fokus på den enkelte tropspejders personlige udvikling.

At udvikle tropspejderes fulde potentiale

Vi vil udvikle 'hele mennesker', dvs. at vi vil stimulere og udvikle mange forskellige sider af den enkelte spejder. I Det Danske Spejderkorps har vi 6 personlige udviklingsområder, som alle bør indgå i og udvikles via vores spejderarbejde – også i tropsalderen.

DE 6 OMRÅDER ER BESKREVET I VÆRKTØJET UDVIKLINGSKOMPASSET:

→ Kompasset skal sikre, at vi når hele vejen rundt og ikke kun fokuserer på fx det intellektuelle eller fysiske. Om ikke hver eneste aktivitet kan rumme alle seks personlige udviklingsområder, så skal tropsarbejdet ofte berøre de forskellige dele af spejdernes liv.

Herunder kan du få inspiration til at gå mere i dybden med to af udviklingsområderne, det identitetsmæssige og det åndelige.

ÅNDELIGHED – FOKUS PÅ NOGET STØRRE END EN SELV

→ Som teenager er man mest opmærksom på, hvad der sker i en selv: Hvad andre tænker om en, hvornår det kilder i maven i forhold til det modsatte køn, og hvad man ikke gider.

Det skal vi respektere, men samtidig holde fast i, at de indimellem skal tænke ud over dem selv – og det kan være svært.

At forholde sig til noget 'større end en selv', ofte kaldet 'åndelighed', er en fundamental ting i spejderarbejdet. Det åndelige ligger i den enkeltes refleksion om sig selv og den omkringliggende verden og i det særlige fællesskab, vi oplever som spejdere.

Det Danske Spejderkorps er et ikke-forkyndende korps og rummer derfor alle livssyn. Det er processen for den enkelte spejder, der er i centrum, og ikke spejdersens personlige overbevisning.

Dannelsesmålene i troppen lyder:

Åndelig:

- Jeg nyder at udforske "de store spørgsmål"
- Jeg reflekterer over min andres rolle i verden
- Jeg har mod på at tage ud og indgå i flere spejderfællesskaber
- Jeg ved, at jeg er en del af et verdensomspændende værdifællesskab
- Jeg respekterer andres åndelighed og tro og spørger respektfuldt ind til dem

For mange kan aktiviteter med afsæt i det åndelige virke uhåndgribelige, men ofte rummer troppens ceremonier et refleksionsrum eller åndeligt aspekt. Det er derfor oplagt at arbejde med, hvorfor troppen gør som den gør til fx tænkedag, Spejderdag/Sct. Georgsdag eller til grenoprykning.

Aktivitetsideer

- Planlæg en ceremoni, en morgensamling eller et lejrbaal. Tal om, hvorfor I vælger de sange, lege eller debatoplæg, I gør, og hvilken kultur det skaber i troppen.
- Tal om spejderløftet, og hvad det betyder for den enkelte. Hvad vil det sige at aflægge et løfte? Hold Spejderdag/Sct. Georgsdag og aflæg spejderløftet.
- Søg på åndelige aktiviteter i aktivitetsdatabasen, og få den åndelige dimension i spil i troppens møder eller som en del af aktiviteter, der spænder over andre udviklingsområder.

IDENTITETEN I FOKUS I TROPSALDEREN

→ I tropsalderen er identitetsudvikling vigtig. De unge er søgende på at finde sig selv og det, de ønsker at stå for. Det kan være svært i en tid, hvor 'vennerne' er med overalt via mobilen. Ofte skildres aldersgruppen som meget selvcenteret, men forskning peger på, at de er meget fællesskabsorienterede og kan have svært ved at finde og kende sig selv.

Derfor kan det være vigtigt at tage fat på aktiviteter, der sætter fokus på den enkelte unges holdninger og værdier. Som tropsledelse kan I kigge på de formulerede mål for tropsalderen. På identitetsområdet lyder de:

Identitetsmæssig

- Jeg har mod til at sige min mening, og fortælle om det, der har værdi for mig
- Jeg fortæller om mine styrker og svagheder
- Jeg udfordrer mine grænser for at lære mig selv bedre at kende
- Jeg kender forskel på selvtillid og selvværd – også i forhold til mig selv
- Jeg skaber sammenhæng mellem Spejderloven og min hverdag

En god måde at angribe det på er, at I spørger jer selv og hinanden: "Hvornår har vi sidst oplevet, at der i vores arbejde var rum for, 'at spejderne fortalte om deres styrker og svagheder' eller 'at de fik udfordret deres grænser og lærte dem selv bedre at kende'?" – og i forlængelse af det måske taler om, hvorvidt nogle havde svært ved det og har brug for et ekstra skub.

Vil I sætte særlig fokus på identitet i en periode, er her to aktiviteter, I kan bruge.

1 Giv et skulderklap

Anerkendelse opbygger selvtillid og bidrager til personlig udvikling.

Det er vigtigt, at spejderne kan identificere gode egenskaber hos sig selv og hinanden. Når man ved, at man bidrager med konkrete værdier og kvaliteter til fællesskabet, får man lyst til at bidrage endnu mere – det gør spejderarbejdet meningsfuldt.

Giv dine spejderkammerater et skulderklap

Før øvelsen skrives en række værdier på post-its og hænges på væggen til inspiration. Spejderne går rundt mellem hinanden. Alle har et skriveredskab og nogle post-its i hånden. Spejderne skriver en værdi på en post-it og sætter den på ryggen af den person, de mener, besidder værdien. Efter ca. 10 min. sætter I jer, og hver spejder læser sedlerne fra sin ryg højt for de andre. Dette kan med fordel gøres i mindre grupper, så samtalen bliver mere personlig. Hvis de har lyst og behov, kan spejderne uddybe, hvorfor de har placeret en bestemt egenskab på en af de andre.

Værdierne kan fx være:

Humoristisk, erfaren, modig, god til at lytte, positiv, åben, eftertænksom, umiddelbar, igangsætter, omfavnende osv.

2 Barometer

En øvelse i at forstå, at det er i orden at sige ja eller nej, og at gøre det, der føles godt/rigtigt for en.

Find et sted med plads til, at spejderne står på en linje. Linjen repræsenterer et barometer, fra fx 0 til 10.

Stil spørgsmål til spejderne med fx følgende temaer:

- Stil jer efter alder (fra yngste til ældste)
- Stil jer efter skostørrelser (fra mindste til største)
- Hvem tør røre en snegl? (fra overhovedet ikke til ja da)
- Hvem tør spise en død græshoppe? (fra overhovedet ikke til ja da)
- Hvem vil bade i havet i september? (fra overhovedet ikke til jep, det elsker jeg)
- Hvem vil skide i skoven? (fra uark, det er ulækkert, til ok ja, det har jeg gjort masser af gange)
- Hvor lang tid kan du undvære din mobil? (fra 0 minutter til hvad er det for en ting?)
- Hvor længe kan du være alene? (fra 0 minutter til månedsvis)

For hvert spørgsmål spørger lederen 2-3 spejdere om, hvorfor de netop har stillet sig, hvor de står. For hvert spørgsmål spørger lederen 2-3 spejdere om, hvorfor deres sidekammerat har stillet sig, hvor vedkommende står.

At læse og forholde sig til alle

dannelsesmål i troppen på én gang kan virke voldsomt. Så tag det i små bidder. Sæt jer fx for at starte hvert tropsledermøde med målene for et udviklingsområde, og hjælp hinanden til at finde eksempler på, hvordan I arbejder med det. Kan I ikke finde jeres fokus i en periode eller igangsæt et nyt og specifikt forløb i troppen.

De store oplevelser udenfor gruppen

Noget af det bedste, du kan gøre som tropsleder, er faktisk at sende spejderne på eventyr uden for gruppen. Undersøgelser viser nemlig, at det højner sandsynligheden for, at spejderne fortsætter i gruppen gennem trops- og seniorgrenen. Og som tropsleder spiller du en vigtig rolle for, at spejderne tør tage af sted uden for de kendte rammer.

Som tropspejder er der masser af muligheder for store oplevelser uden for patruljen og troppen. Men det er relativt få spejdere, der kender tilbuddene, og endnu færre, der kommer af sted. Det er en skam. Dels fordi spejderne går glip af ekstraordinære oplevelser, som de husker mange år frem. Og dels fordi undersøgelser viser, at deltagelse i fx PPlan, adventure-spejdløb og påskekurser styrker spejdernes engagement og højner sandsynligheden for, at de fortsætter som spejdere.

Når spejderne er af sted, opstår nye venskaber, og spejlderverdenen åbner sig for dem. Når spejderne kommer hjem fra fx PPlan, er de fyldt med energi, mod og gejst, som de kan bruge hjemme i gruppen.

PLAN-KURSERNE

→ I undersøgelser fremhæver rigtig mange tropspejdere PPlan-kurserne som deres bedste spejderoplevelse nogensinde. PPlan-kurserne er kurser for tropspejdere og foregår hvert år i uge 42.

Her oplever spejderne det store spejderfællesskab, og de får mange nye venner. De ekstraordinære aktiviteter, som fx at sejle i kæmpe papirbåde eller at være på et vildt natløb, er noget, spejderne husker og fortæller om til deres venner, når de kommer hjem.

På kurserne bliver spejderne bl.a. bedre til ledelse, samarbejde, selvstændighed og spejderfærdigheder. Der er PPlan-kurser over hele landet og for alle aldersgrupper i troppen.

“Min bedste spejderoplevelse er PPlan, fordi man møder mange nye mennesker. Det er fedt, fordi jeg overvandt mig selv og gjorde noget, som jeg ikke troede, at jeg kunne. Jeg blev bedre til at blive venner med nye mennesker.”
— Oskar, 13 år

Mere info: dds.dk/plan

Som leder har du stor indflydelse på spejdernes valg

Når man undersøger, hvad der får tropspejdere til at tage på PPlan, er to faktorer dominerende: Indflydelse fra hhv. *venner* og fra *lederne*. Og for de yngste tropspejdere er lederens indflydelse den vigtigste faktor. Som leder har du altså stor indflydelse på, om tropspejderne kommer af sted. Dels ved selv at fortælle om mulighederne og 'skubbe' til spejderne. Og dels ved at skabe rum for, at ældre tropspejdere kan fortælle om deres oplevelser på fx løb, PPlan eller andet.

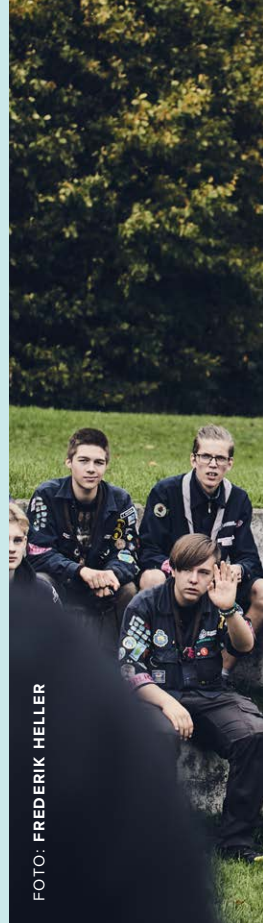

FOTO: FREDERIK HELLER

ADVENTURE-SPEJD

→ Adventurespejd fremhæves af spejderne også som nogle af de bedste oplevelser. Adventurespejd er spejderløb, hvoraf de fleste er henvendt mod troppspejderne. Her udfordres spejderne individuelt og i patruljen på forskellige planer. Udfordringerne er ofte fysiske, hvor spejderne tilbage-lægger lange distancer til fods, men udfordringerne kan også være kreative, intellektuelle, sociale og håndværksprægede i kraft af de opgaver, spejderne bliver stillet på posterne.

Herudover udfordres spejderne på søvnmangel og på samarbejde i patruljen. Pa-

truljen rystes tættere sammen og lærer hinanden at kende gennem løbet, hvor de skiftes til at være dem med overskud, der hjælper patruljen igennem. Når løbet slutter, har spejderne en fælles oplevelse af succes, der binder spejderne sammen efterfølgende.

Mere info:

Hæftet 'Guide til adventure-spejd' og dds.dk

Der er stor forskel på de enkelte løb – fx hvor fysisk hårde de er, og hvor meget de prioriterer fantasirammen. Brug dette skema som guide. Vær opmærksom på, at udbuddet af løb ændrer sig – hold øje med dds.dk/arrangementer.

Løb	Hårdhed	Aldersgrænse	Sted	Distance	Årstid	Varighed (ca.)	Antal poster	Kendetegn
Apokalypse-løbet	5	14-17, 17+	Fyn	50-60 km.	Tredje week-end i marts	36 timer	10-12	For dem, der vil gå langt og kan lide at snige sig.
Bispestaven	2	13-17 og +18	Jylland	35-45 km	Pinsen	63 timer	20-25	Adventurespejd-ligaens hyggeligste løb.
Coco Crazy Monkey Race	3	12-16 år	Fyn	35-40 km	Slut jan./start feb.	28 timer	10	Et godt begynderløb.
Dilleløbet	3-4	12-16 år	Nord-sjælland	35 km	Oktober	24 timer	13	Deltagelse i sjak af to personer.
Dinizuli	2	12-16 år	Nord-sjælland	15-20 km	Sidste week-end i januar	20 timer	8	Indendørs overnatning. En del fokus på orientering.
Fenrisløbet	1	12-16 år	Trekantsområdet	15-20 km	Sidste week-end i oktober	15-17 timer	15	Et godt begynderløb.
Invictus	3	14-17	Hele landet	40-50 km	Forår	40 timer	9	Innovativt og kreativt løb med stor vægt på fantasirammen.
Nathejk	5	12-16	Sjælland	30-50 km	3. weekend i september	36 timer	2-3	For dem, der vil gå langt og kan lide at snige sig.
Seditio	3-4	13-17	Hele Danmark	40-50 km	Vinter/forår	40 timer	12	Stor fokus på fantasirammen.
Solaris	5	14-17 og 18+	Hele Danmark	40-50 km	Sidste week-end i august	36 timer	11	Stor fokus på fantasirammen og kæmpe aktiviteter.
Wasa Wasa	2	12-16, 17-23 og 23+	Nordjylland	25-30 km	Første week-end i februar	15 timer	10-12	Et natløb med vægt på traditionelle spejderfærdigheder.
Zaxsez	2	13-17	Sjælland	Op til 30 km	Vinter	25 timer	V arierer	Et godt begynderløb.

FOTO: THOMAS HEIE NIELSEN

SPEJDERNES LEJR

→ De store sommerlejre er noget helt særligt – her bliver spejlderverdenen for alvor åbnet op, og spejderne oplever at være en del af et stort fællesskab med spejdere fra forskellige korps og forskellige lande. De vilde aktiviteter gør indtryk på spejderne, fx opbygningen af et kæmpe vandland eller pudekamp med 2.000 mennesker.

“Min bedste spejderoplevelse var klart Spejdersnes lejr 2012. Det var fedt, fordi der var mange mennesker både fra Danmark og andre lande. Herudover var der større og vildere aktiviteter”

— Mikkel, 14 år

FOTO: GUSTAV UTKE KAUMAN

PÅSKEKURSUS

→ Påskekursus er en oplevelse, som mange tropsspejdere glæder sig til år efter år. Påskekurserne er patruljekurser – dvs. at spejderne tager afsted i deres patruljer, og bliver rystet godt sammen. Påskekurserne er bygget op omkring en fantasiramme, klassisk lejrLiv og anderledes aktiviteter. Kurserne afholdes p.t. af de tre spejdercentre Egemosen, Toggerbo og Forlev.

“Det er fedt at tage på påskekursus med sin patrulje – sammen med dem, du kender godt. Påskekursus er sjovt, fordi du bliver udfordret på nye og anderledes måder end ”derhjemme”, fordi teamet har nogle andre ideer end ens egne ledere.”

— Eva, 14 år

3 spørgsmål, du kan tage med til jeres næste tropsledermøde:

- Hvornår har I oplevet spejderne være mest begejstrede, når de kommer hjem fra tur?
- Hvad gjorde dem begejstrede?
- Hvordan kan I bruge den læring og det engagement, spejderne kommer hjem med, i tropsarbejdet?

FOTO: FREDERIK HELLER

FOTO: FREDERIK HELLER

FOTO: FREDERIK HELLER

FOTO: WILLIAM B. RØNNEBEK

VERDENS- JAMBOREE

→ At deltage på jamboree som spejder er en fantastisk oplevelse, som man kun har mulighed for én gang i sit liv. Spejdere får nye spejdervenner fra hele verden på de 12 uforglemmelige dage, lejren varer. Herudover arrangeres der rundrejse forud for lejren. En Jamboree fjerner grænser og skaber et globalt spejderfællesskab og giver spejderne minder for resten af livet.

“Verdensjamboreen er noget helt særligt. Jeg fik nye spejdervenner fra hele verden. Herudover fik jeg kulturoplevelser, som jeg ikke kunne have oplevet andre steder. Jeg har fået flere gode venner fra Sverige, som jeg holder kontakt med og planlægger at besøge til sommer.”

— Anna, 17 år

FOTO: FREDERIK HELLER

Digitalt spejderliv – spejderlivet i det digitale

Digitalt spejderarbejde – det lyder måske som noget, fanden har skabt. Men det er faktisk lige til højrebenet. For de unge spejdere i tropsalderen er vokset op med internettet og de sociale medier, og derfor handler og tænker de også anderledes end tidligere generationer. Det interessante er, at spejderlivet indeholder masser af elementer, som passer til og understøtter de unges måder at tænke og være på.

TEKST: FREDERIK LINDHARDT, CHEFRÅDGIVER I VIRTUEL RETORIK
– SAMVÆR OG KOMMUNIKATION I DIGITALE TIDER.

De unge bruger meget tid på mobilen, internettet og de sociale medier. Det påvirker deres måde at gå til opgaver, og deres måder at opfatte samvær og fællesskab.

Hvis et link eller en søgning ikke giver det ønskede resultat, forsøger de unge bare igen. Og igen. Og igen. På den måde bliver de ubevidst formet til at arbejde ud fra, at en trial-and-error-strategi er en effektiv strategi til at løse problemer.

Trial-and-error minder – i grove træk – om et begreb, vi kender fra spejdersammenhæng: *Learning by doing*.

Learning by doing er vejen frem

Ved at arbejde koncentreret med Learning by doing i troppen er der altså gode chancer for, at de unge vil 'synes godt om' – først i skoven, i hytten eller ved bålet, sidenhen på de sociale medier, når de deler oplevelsen, de lige har haft.

Hermed ikke være sagt, at de unge skal have mobilen fremme hele tiden – slet ikke, faktisk. Der kan være mange gode årsager til, at den skal i lommen for en tid – også noget de unge forstår. For trods det, at de ikke kan leve uden telefonen, elsker de stadig sjove 'offline'-oplevelser – særligt dem, der spiller på noget, de er vant til – som f.eks. trial-and-error/Learning by doing.

Selvom de unge kan lide at prøve sig frem, vil de dog gerne have rammer at gøre det indenfor. De vil vide, hvad de skal i gang med; samtidig med at kunne udfordre rammerne undervejs. Udgangspunktet er vigtigere end målet. Unge i dag vægter selve processen højt – fint nok, at der et

mål, men hvis man undervejs finder ud af, at det kunne være sjovere med et andet mål, så skifter man. På samme måde som med en googlesøgning: Man kan godt have et mål om, hvad man leder efter, men undervejs finder man links, der fører én i nye retninger. Og ender måske et helt andet sted end først planlagt.

I den forbindelse kan det være gavnligt at reflektere undervejs. I modsætning til de unges faren rundt på internettet, er Learning by doing i spejdersammenhæng netop krydret med løbende refleksion over egen proces – både i forhold til at vurdere, om man selv kunne have gjort noget anderledes, og til om målet fortsat er værdt at sigte efter, eller om det skal skiftes ud.

Lav film med mobilen

For di udgangspunktet er vigtigst, skaber man de mest engagerende aktiviteter for tropspejdere ved at tænke kortsigtet – i kortere projekter fremfor lange forløb, hvor målet ligger (for) langt ude i horisonten. Samtidig skal de have rig mulighed for at få medindflydelse.

Det kunne fx være, tropslederen lægger op til, at troppen skal lave film med mobilen. Optagelserne skal foregå udenfor, filmene skal handle om noget, spejderne brænder for, og der er premiere om fire mødegange. Det er rammerne, spejderne har at forholde sig til – til at begynde med. Her indenfor kan de vælge frit. Og så kan det godt være, de kommer efter noget tid og spørger, om de ikke må lave nogle optagelser indenfor. Fint nok. Rammerne kan udvides, hvis spejderne selv lægger op til det.

FOTO: MORTEN BJERRUM LARSEN

“Virtuel hygge
kan også være
virkelig hyggeligt.”

FOTO: MORTEN BJERRUM LARSEN

Gode råd:

- Tal internt i gruppen om de unges brug af mobiltelefoner. Der er ikke noget rigtigt eller forkert, det handler mest om at kunne begrunde over for de unge, hvornår og hvorfor man må eller ikke må bruge sin mobil. De unge efterspørger rammer, de kan forholde sig til – men forvent også, at de vil udfordre dem.
- Learning by doing er noget, de unge forstår. Forsøg derfor kun at sætte rammerne, og lad derefter de unge styre slagets gang. Sørg for godt med inddragelse, og krydr med masser af refleksion undervejs og efterfølgende.
- Tænk mobilen ind i aktiviteter: I stedet for kun at lave en raftekonstruktion, skal spejderne også lave en film om processen, der kan komme på Facebook. Eller også laver I et forløb, der handler om, hvordan man tager gode naturbilleder – og så øver spejderne sig på møder og vandreture.
- Opfordr de unge til at dele deres spejderoplevelser med deres venner på de sociale medier – men sørg for i forvejen at lave aftaler om, hvad der er OK at dele. Bemærk også, at man skal være min. 13 år for at have en profil på et socialt medie.
- Dyrk spejderfællesskabet – hele døgnet: Hyggeligt og godt samvær kan også foregå i Facebook-grupper.

Undervejs kan tropslederen desuden en eller to gange kalde til 'statusopdatering', hvor patruljerne reflekterer over processen indtil nu og fremadrettet. Ligesom de runder hele forløbet af med en snak om, hvordan det har været at lave film.

Fællesskab på nye måder

En anden ting ved mobilen er, at unge kan være sammen med alle deres venner på én gang. Og her tænker du måske, at de ikke er rigtigt sammen. Men undersøgelser viser faktisk, at de unge ofte selv føler sig mere forpligtet af mobilen end af et ansigt-til-ansigt-møde. De skelner altså ikke skarpt mellem det virtuelle og virkelige rum. Mange unge vil påstå, at de er ligeså meget til stede, når de hurtigt svarer på Snapchat, som når de står over for et andet menneske.

Faktisk er unge i dag ret relationelle – nok er de bevidste om sig selv, men de tænker i høj grad i 'vi' frem for 'jeg'. Også her har spejderværktøjskassen gode redskaber. Først og fremmest fortæller rigtig mange unge spejdere, at de er spejdere, fordi de elsker det særlige fællesskab, spejderlivet er.

Samtidig er der patruljearbejdet, som på

mange måder er skræddersyet til moderne unges måde at tænke samvær på. Her foregår ledelse i øjenhøjde med respekt som den afgørende værdi. Der er plads til at være sig selv og samtidig tæt forbundet med andre.

Udnyt derfor patruljearbejdet, og lad de unge styre processerne selv. Fx når de laver mad på turen, bygger med rafter til et møde eller bliver sat til at finde på en aktivitet til Åbent Hus-arrangementet i gruppen.

Samtidig kan det være en idé at tænke anderledes om samvær i grenen. I stedet for at sige, at det kun er bålet, der kan skabe gode rammer for samvær, kan det gavne at tænke som de unge selv – og ikke altid skelne skarpt mellem det virtuelle og det virkelige rum. Virtuel hygge kan også være virkelig hyggeligt.

I Waingunga-stammen, en spejdergruppe fra Viborg, har man f.eks. oprettet lukkede Facebookgrupper for troppe, hvor både tropslederne og de ældste tropspejdere er medlemmer. Det er oplagt med sådanne grupper, fordi de kan bruges til både hygge og praktik, så dialogen og 'samværet' holdes i gang – også selvom mødet eller turen er slut.

Ture rykker tropsspejderne

Ture ligger i top på listen over tropsspejderen bedste spejderoplevelser. Og der er mange måder at lave en god tur for troppen – læs om tre af dem her.

Når man spørger tropsspejdere om deres bedste spejderoplevelse, er turene en helt klar vinder. Turene er afgørende for, at spejderne fortsat synes, spejder er fedt. Det er her, fællesskabet vokser, og nye venskaber opstår, fordi man er mere intensivt sammen. Og det er på turene, at de ekstraordinære aktiviteter foregår. På turene er der et mix af fede aktiviteter, som fx træklating eller byløb i storbyen, samtidig med at der er tid til, at spejderne kan få et frirum, hvor de kan slappe af, hygge og dyrke fællesskabet i troppen. I denne artikel sætter vi spot på forskellige typer af tropsture: Hvad er deres styrker, og hvordan kommer du i gang med planlægningen?

TURE MED FRILUFTSLIVET SOM DET BÆRENDE ELEMENT

→ En klassisk tropstur er turen med friluftslivet som omdrejningspunkt. Det kan fx være hiken, kanoturen, cykelturen eller overlevelsesturen med få remedier. Styrken er, at der sjældent er program ud over selve friluftsoplevelsen (at høre bækken klukke, se fuglene, opleve stilheden i skoven), at flytte sig fra a-b og lejrtilivet. Det giver spejderne masser af tid til at dyrke det sociale samvær. Naturen er en god ramme for udfordringer, fordi den hele tiden ændrer sig. En vinterhike med 10 graders frost eller en sommerlejr, hvor det regner hele ugen, kræver sin spejder.

Gør friluftsturen ekstra nice

Du kan gøre friluftsturen ekstra nice ved at tilføje en usædvanlig aktivitet. Fx bygge en sauna på vinterhiken, tage i svømmehallen som tur-afslutning eller lave outdoorbiograf, mens spejderne ligger i bivuak og spiser trangia-popcorn. Det kan også være at overraske med ingredienser til pandekagedej på kanoturen, så hyggen kommer op i et højere gear.

Det siger spejderne

“Min bedste spejderoplevelse var en hike, hvor vi i patruljen skulle sove i bivuak og havde planlagt ruten hjemmefra. Så står vi på en mark og finder ud af, at det eneste, vi har med til bivuakken, er en presenning. Så byggede vi bivuakken op af et stødhegn og bandt den fast med snørebånd. Det var en super sjov oplevelse. Vi havde glemt alt, men vi fik alligevel klaret det.”

— Megan, 16 år

Grejbanker og materieldepot: Lån eller lej udstyr

- Grejbankerne er et landsdækkende netværk af steder, hvor foreninger og skoler nemt og billigt kan leje friluftsudstyr som kajakker, hængekøjer, bådudstyr m.m. Søg efter grejbanker på friluftsradet.dk
- Materieldepotet er korpsets grejbank, hvor man bl.a. kan leje patruljekasser, telte m.m. Søg efter 'materieldepot' på dds.dk.

Gode friluftstestinationer:

Kanotur

Danmark: Gudenåen, Suseåen, Mølleåen, Esrum Sø, Storå

Sydsverige: Immeln, Ivösjön, Rönne å, Helgeå

Hike/vandretur

Danmark: Camønoen (Møn), Hærvejen (Jylland), Gendarmstien (Sønderjylland), Øhavsstien (Sydfyn), Sjællandsleden, Bornholms kyststi

Sydsverige: Skåneleden, Hven, Øresundsleden

Cykeltur

Find cykelruter på udinaturen.dk under 'Ruter og motion' og 'Cykelrute'.

Find overnatningspladser i Danmark:

- Find lejrpladser, sheltere og bålhytter på naturstyrelsen.dk/udinaturen
- Book en shelter på bookenshelter.dk
- App til smartphone: Lejrpladser
- App til smartphone: Shelter
- Find spejderhytter på hyttefortegnelsen.dk

FOTO: MATHIAS MADSEN

Løbskoncepter, du kan bruge i din fantasiramme

Bytteløb

Spejderne skal erhverve sig viden/genstande ved at opsøge forskellige personer i et fantasiunivers. Når de har talt med én person, får de viden eller en genstand, som gør, at andre vil tale med dem. Se fx <https://aktiviteter.dds.dk/aktivitet/876>

Smuglerløb

Spejderne skal smugle varer forbi toldere. De skal sælge varerne og tjene så mange penge som muligt. <https://aktiviteter.dds.dk/aktivitet/426>

Giro 413-løb

Sjovt opgaveløb med masser af knald på. Se aktiviteter.dds.dk/aktivitet/516

24 timers løb

Patruljen får en ny opgave hver time (fx over sms) i 24 timer. Opgaverne har forskellig varighed, og spejderne skal selv koordinere, at de også får søvn og mad.

TURE MED FANTASIRAMME

→ Tropsspejdere kan nemt leve sig ind i fantasi- eller historierammer. Fantasirammen må gerne være fjollet, men ikke barnlig. I kan fx lave en 'Flugten fra hønsegården'-tur, hvor spejderne skal klædes ud som høns og bytte sig til remedier, som de skal bruge for at flygte fra hønsegården.

En nem måde at få et fantasiunivers forærende er ved at bygge en tur op over en film. Se filmen før turen, eller start turen med at se filmen. Brug temamusik fra filmen under turen for at forstærke oplevelsen.

I kan også lave en fantasiramme med et budskab – fx har Solaris lavet et løb omkring problemstillingen med ulovlige kopiprodukter.

Idé: Kanotur med pirattema

Spejderne er pirater, som har hørt om en hemmelig skat. Hvert kanohold skal besøge poster for at finde ledetråde til skattens position. Det gælder om at finde skatten før de andre pirater.

Gimmicks til pirattema:

Foropgave

Spejderne skal være klædt ud, når de møder op – det giver point i konkurrencen. Så er der god stemning fra start.

- Første opgave er at pimpe sit piratskib (kano), fx lave piratflag mv.
- På posterne skaffer de ledetråde. På en post skal de fx narre nogle fulde bønder for at finde et koordinat i deres hus. På en anden post skal de dyste mod en ridder, som kun vil hjælpe, hvis de vinder. Et tredje sted skal de lave en drømmefanger til en spåkone for at få ledetråden.
- Som ledere er det vigtigt, at I går all in og spiller med på fantasirammen, både gennem indlevelse og ved selv at være udklædt.

Det siger spejderne

"Min bedste spejderoplevelse er en tropstur, hvor vi startede med at få en kage med et billede af rådhuset i København. Vi skulle finde det sted, hvor billedet var taget. Så vi tog toget til København og fandt Rådhuset. Vi fik sms'er løbende om, hvor vi skulle tage hen. Vi var på løb hele natten og sluttede kl. 5 om morgenen. Vi prøvede en masse ting, som vi ikke havde prøvet før."
— Katrine, 15 år

TURE MED FÆLLESSKABET I CENTRUM

→ En anden type tur er hygeturen, hvor fællesskabet er turens formål. Det kan fx være den **årlige juletur**, hvor spejderne laver julemiddag, -pynt og -quiz, eller **kollektivugen**, hvor spejderne bor sammen en hel uge, laver deres egen mad, tager i skole, laver lektier og ikke mindst hygger sammen.

Det siger spejderne

"Kollektivugen er den hyggeligste tur på året. Vi bor i en hytte, hvor vi selv står for indkøb og madlavning, og for at komme i skole og til fritidsaktiviteter. Om aftenen ser vi film, snakker og spiller spil. Hele troppen bliver rystet sammen. Jeg ville ønske, vi gjorde det flere gange om året."

— Astrid, 13 år

Tips til at få flere med på turene:

- Lav et halvårsprogram, som sendes ud til forældrene, hvor datoer for turene fremgår.
- Send invitationer ud i god tid.
- Snak om turen på tropsmøderne. Har I været på en lignende tur før, så få nogle af de ældre spejdere (gerne én, de andre spejdere ser op til) til at fortælle, hvad der er særligt ved turen, og hvorfor man bare skal med.
- Opbyg turtraditioner, det giver spejderne noget at se frem til. Fx kollektivuge, juletur eller vinterhike, som er faste ture hvert eller hvert andet år.

FOTO: MORTEN BJERRUM LARSEN

3 SPØRGSMÅL TIL TROPSLEDERMØDET

1

Hvilke typer ture tager I på i troppen?

2

Hvornår har I oplevet spejderne være mest begejstrede, når de kom hjem fra tur?

3

Hvad gjorde dem begejstrede?

Du behøver ikke at have forberedt det hele:

- Det er vigtigt, at der er luft i programmet til hygge. Tropsspejderne er i en alder, hvor det sociale vægter meget højt. Der skal være tid til at drikke te, sludre, ligge i bunke og finde på aktiviteter selv.
- Kan I have et eller flere måltider, som spejderne i patruljer selv står for at købe ind til? Det er en sjov udfordring og en god øvelse for spejderne selv at planlægge, hvad de vil spise og selv købe ind. Giv spejderne et budget, de skal holde sig indenfor.
- Lad spejderne selv transportere sig med offentlig transport. Måske skal spejderne selv planlægge, hvordan de kommer til turhytten eller hikedestinationen. Alternativt har I lavet en rejseplan, som spejderne skal følge. Mange tropspejdere er ikke vant til at tage offentlig transport, hvilket gør det udfordrende og sjovt.
- Er der kortere til turdestinationen, kan de vandre derhen med egen oppakning. Så er der rigtig tid til at få snakket, sunget og hygget, før de møder lederne.

To spørgsmål, der er gode at overveje, hvis man vil holde kollektivuge:

- I hvor høj grad er lederne til stede på kollektivugen? Skal spejderne klare sig selv? Skal lederne overnatte i hytten?
- Hvad kan vi gøre for, at forældrene er trygge ved at sende deres børn af sted på kollektivuge?

FOTO: FREDERIK HELLER

Guide: Sådan planlægger I en udlandstur

Tropsspejdere har en god alder til udlandsture: De har mod på livet, søger større oplevelser, og kan sagtens være langt væk hjemmefra i en uge eller 14 dage. En udlandstur er noget, spejderne kan tale om i flere år efter.

Det siger spejderne

"Min bedste spejderoplevelse var en tur til Norge med troppe. Vi lavede nogle vilde aktiviteter. Bl.a. besteg vi et bjerg og rivede. Så det er nogle ret store oplevelser, jeg husker."

— Alexander, 14 år

Herunder får du tips til planlægningen – fra valg af destination til kommunikation med forældre.

1 Type af lejr og sted

Tænk over, hvilke tropsspejdere I har, når I vælger lejrtipe. Skal det være en kajaktur på de polske floder, en vandretur i de norske fjelde eller en tur, hvor I både oplever natur og møder andre spejdere på et spejdercenter i Irland? Inddrag spejderne i valget. Stil nogle valgmuligheder op, og lad spejderne vælge, hvad de helst vil – så har de allerede ejerskab for turen.

OVERVEJ

- Hvilke spejdere har I? (Alder, modenhed, sprogkundskaber)
- Hvor lang tid skal turen vare?
- Hvad er de økonomiske rammer?
- Hvor langt væk skal turen gå?
- Hvad skal indholdet af turen være?

2 Budget

Lav et budget for lejren med indtægter og udgifter. Se et eksempel her, hvor 19 spejdere og ledere fra hovedstadsområdet skal på kajaktur til Polen. Tjek priser på transport, aktiviteter mv., og lav et overslag over udgifter til mad.

Indtægter	Pr. person	I alt
Deltagerbetaling	1.700	32.300
Fundraising: Tilskud fra Nordea-fonden og Lions Club.	368	7.000
Indtægter i alt	2.068	39.300
Udgifter	Pr. person	I alt
Tog København-Ystad tur/retur	100	1.900
Færge Ystad-Swinoujscie inkl. kahyt tur/retur	768	14.592
Tog Swinoujscie-Choszczno tur/retur	200	3.800
9 kort med kajakruter	17	335
6 overnatninger på primitive lejrpladser	32	610
Kajakleje inkl. transport, veste mv.	329	6.260
Mad til hele turen købt i Swinoujscie	500	9.500
Ledertilskud 4 ledere	105	2.000
I alt udgifter	2.051	38.997
Balance		+ 303

Fortsætter på næste side →

3 Transport

I kan fx vælge transportform efter, hvad I synes er billigst, hurtigst og mindst forurenende. Transport skal bestilles i god tid, da der kan være begrænset antal billetter til grupper, og det kan tage lang tid at bestille. Undersøg, om man kan få gruppebilletter eller ungdomsbilletter, da der kan være penge at spare.

Husk at planlægge forplejning under transporten, samt hvordan I får transporteret jeres materiel – hvilket kan være dyrt og besværligt. Undersøg, om I kan låne grej af en lokal spejdergruppe, hvis I fx skal på standlejr og have tunge telte og patruljekasser med.

INVITÉR FLERE MED

Er I en lille trop, så overvej at invitere seniorspejderne, ledergruppen eller nabogruppens trop med. Ofte er der penge at spare ved at tage flere afsted og fx leje en bus sammen. Samtidig går der mange ressourcer i at planlægge en lejr, som flere deltagere med fordel kan få gavn af.

4

Kommunikation til forældre

Det er vigtigt, at spejdernes forældre er godt orienterede om turen og føler sig trygge. Send tidligt information ud om rejsemålet, tidspunkt og turens pris. I kan også holde et forældremøde, hvor forældrene kan få mere at vide om turen og få svar på spørgsmål. Info om forhåndstilmelding, betalingsform og depositum skal også hurtigt ud. Rejse og fx bestilling af lejrplads på et internationalt spejdercenter skal bestilles og betales i god tid. For at undgå økonomiske tab, er det derfor vigtigt, at forældrene har indbetalt et depositum i god tid. Overvej herudover, om deltagerbetalingen skal falde i rater, så forældrene ikke skal betale ét stort beløb på én gang.

PRAKTISKE INFORMATIONER

- Nødtelefonnummer til gruppen under turen
- Pakkeliste – find evt. inspiration på dds.dk
- Præcise rejsetidspunkter
- Tidsforskel ift. dansk tid
- Sikkerhed på turen – find evt. inspiration på dds.dk og i hæftet 'Tag på tur' (find det på issuu.com/spejder)
- Valutaforhold og lommepenge
- Forsikringsforhold – se, hvordan I er dækket gennem Det Danske Spejderkorps på dds.dk/artikel/forsikring

5 Mad på lejren

Afhængigt af, om I skal på et spejdercenter eller en uge i ødemarken, er det forskelligt, hvornår og hvordan maden indkøbes. På et spejdercenter kan man ofte bestille madvarer på forhånd eller købe ind i den nærmeste by, og opbevare maden i køleskabe på centret.

Skal I på fjeldtur eller kanotur i ødemarken, skal I have alt mad med hjemmefra, og det skal kunne holde sig. På fjeldturen skal alt bæres på ryggen, hvilket stiller krav til madens vægt. Typisk vil man spise havregrød til morgenmad, langtidsholdbart rugbrød til frokost og en frysetørret ret, der blot skal blandes vand til aftensmad. Herudover müslibarer, chokolade mv. som snacks i løbet af dagen. På en kanotur kan I tillade jer at pakke tungere og fx medbringe dåsemad i større stil. På begge typer af ture vil du typisk tilberede alle måltider på en trangia, hvilket kræver ret simple retter.

FLERE TIPS

Læs mere om proviant til fjeldturen på dds.dk og i hæftet 'Tag på tur' (find det på issuu.com/spejder).

FOTO: FREDERIK HELLER

6

Aktiviteter

På fjeldturen og kanoturen er vandringen og sejladsen ofte aktiviteten i sig selv. I kan overveje et lille stop i en interessant by, så spejderne også kan få en kulturel oplevelse. I en storby kan I fx lave fotoløb, hvor patruljerne dystes om at tage billeder af flest seværdigheder eller situationer. De fleste spejdercentre tilbyder ofte en række aktiviteter, som man booker i god tid før rejsen. Kombiner gerne med naturoplevelser i nærområdet eller kulturelle oplevelser, hvis I er tæt på en by. På internationale spejdercentre er mødet med spejdere fra andre kulturer en stor del af oplevelsen. Opfordr spejderne til at medbringe mærker og evt. ekstra tørklæder til at swappe. Medbring også en dansk madspecialitet, som kan holde sig – der er typisk en international aften, hvor man præsenterer sin kultur for de andre spejdere i løbet af lejren.

FOTO: FREDERIK HELLER

7

Fundraising

En international spejderlejr er en oplagt anledning til at søge fondsmidler, og mange grupper har gode erfaringer med at få tilskud til lejre. Sæt jer ind i fondenes formål – det er forskelligt, hvad de støtter. I kan både søge om tilskud til grej (fx fjeldtelte) eller tilskud til deltagerbetalingen. Kan I søge penge lokalt, hvor der er mindre konkurrence om midlerne? Har divisionen, Sct. Georgsgilderne eller Lions Club fx en fond?

FLERE TIPS

Læs mere om fundraising på dds.dk/artikel/penge-til-spejd

FOTO: FREDERIK HELLER

8

Forsikringer

Når I skal på udenlandstur, skal deltagerne have en rejseforsikring. Mange familier har en rejseforsikring, som dækker deres børn. Det nemmeste er at stille krav til, at spejderne selv har en rejseforsikring, og informere spejdernes forældre om, at de skal printe rejseforsikringskortet og udlevere til lederne ved turens start. I kan også tegne en kollektiv rejseforsikring til turen.

BESØG ET IRSK SPEJDER-CENTER OG OPLEV DEN IRSKE VILDMARK

Det Danske Spejderkorps og de irske spejdere har lavet en aftale om at være 'samarbejdslande'. Det gør det nemmere at tage kontakt til det Irske Spejderkorps, rejse til Irland og evt. få en irsk venskabsgruppe. Irland har masser af spejdercentre, hvor man både kan opleve kultur og få unikke naturoplevelser i højlandet. Find en guide på dds.dk (søg på 'Irland').

Andre internationale tilbud til tropsspejdere

Deltag på landslejr eller distriktslejr i et andet land

Mange lande holder store lejre ligesom Spejdernes Lejr, hvor man kan deltage som udenlandsk trop. I facebookgruppen 'Internationale spejderoplevelser' bliver der ofte slået internationale events og lejre op: facebook.com/groups/int.spejder/

Besøg et internationalt spejdercenter

- Spejdercenter Kandersteg i Schweiz
- Spejdercenter Our Chalet i Schweiz
- Spejdercenter Pax Lodge i England
- Der findes masser af internationale spejdercentre inden- og udenfor Europa – googl jer frem.

Spejderlov og Spejderløfte – værdiformidling i troppen

Som tropsleder har du sikkert hørt om Spejderværdierne før, og I arbejder sikkert – bevidst eller ubevidst – efter spejderværdierne på hvert møde og hver tur.

Uanset hvad kan det dog være en god idé indimellem at tage en tur op i helikopterperspektiv og genbesøge de grundlæggende værdier, som spejder bygger på. Og samtidig se på, hvordan I formidler værdierne i det spejderarbejde, I laver i troppen, og hvordan spejderarbejdet får spejderne til at tage værdierne til sig som deres egne.

Spejderloven

Den, der er med i spejdernes fællesskab, gør sit bedste for

- at finde sin egen tro og have respekt for andres
- at værne om naturen
- at være en god kammerat
- at være hensynsfuld og hjælpe andre
- at være til at stole på
- at høre andres meninger og danne sine egne
- at tage medansvar i familie og samfund

SÅDAN KAN I ARBEJDE MED SPEJDERVÆRDIERNE I TROPPE

1 **Tag en snak om Spejderloven:** Spejderloven er vores måde at forklare spejderværdierne for spejderne. Tag derfor regelmæssigt et kig på Spejderloven – blandt andet i forbindelse med Sct. Georgsdag/ Spejderdagen. Tag en snak med spejderne om, hvordan de selv ville formulere spejderloven – eller måske endnu større: En "lov" med gode leveregler for at leve sit liv.

I Spejderloven er der masser af stof til både aktiviteter og refleksion. Lav fx et møde omkring klimaforandringer eller plastikforurening, og hvad man selv kan gøre ('værne om naturen'), få besøg af en politiker ('at høre andres meninger og danne sine egne') eller tilbyd jeres hjælp til en anden lokal forening, et plejehjem eller miljøforvaltningen ('at tage medansvar i familie og samfund' + 'at være hensynsfuld og hjælpe andre').

2 **Spejderløftet:** Sammen med Spejderloven er løftet et vigtigt element i spejderarbejdets værdiformidling – oplevelsen af en personlig forpligtelse er centralt for den måde, Spejderløftet skal virke på som en del af Spejdermetoden.

Derfor kan det være en god idé at skabe noget højtidelighed og ceremoni omkring det at aflægge Spejderløftet – også i troppen. Det giver nemlig spejderen en stærkere følelse af forpligtelse og forstærker den følelse af spejderidentitet og fællesskab, der ligger i at have aflagt sit Spejderløfte sammen. Hvis I ikke har været vant til at aflægge Spejderløftet (fx hvert år til Sct. Georgsdag) kan det godt opleves som kunstigt, men man kan starte enkelt med blot at aflægge sit løfte, og så se hvordan spejderne reagerer – erfaringen siger, at de fleste spejdere tager godt imod den personlige forpligtelse.

I vores grundlov er Spejderløftet beskrevet simpelthen som "Jeg lover at holde Spejderloven" (§4.3). I kan dog også vælge at bruge en af disse varianter:

- **Jeg lover at gøre mit bedste for at holde Spejderloven.**
- **Jeg lover at gøre mit bedste for at hjælpe andre og for at holde Spejderloven.**

Disse varianter understreger dels, at Spejderloven udtrykker et ideal, vi bestræber os på at leve op til, ved at inkludere ordene "at gøre mit bedste for", og dels understreger den anden variant hjælpsomheden som en af de helt centrale værdier i spejderarbejdet. Begge varianter gør samtidig Spejderløftet lidt længere, hvilket også gør det lidt mere højtideligt for spejderne.

FOTO: FREDRIK HELLER

3 **Det gode forbillede:** Det er vigtigt, at I som spejderledere forsøger at optræde som gode eksempler – en opgave, som man konstant er beskæftiget med. Som spejderledere bliver I naturligt en rollemodel for spejderne, og gennem eksemplets magt kan I reflektere Spejderværdierne. Tænk fx over, hvilket kammeratskab I udviser som ledere, hvor gode I er til at hjælpe hinanden, om I er tolerante over for andres tro og meninger, hvor åbne I er over for andre, der er forskellige fra jer selv (fx ift. køn, handicap, social baggrund, tro, kultur osv.), og om I sørger for at passe på naturen, når troppen fx er på tur.

4 **Identiteten som spejder:** Som spejdere har vi mange symboler og ritualer: tørklæde og uniform, hilsner, Spejderløfte, sange, råb, de ord, vi bruger om os selv (fx 'Spejder', 'DDS'er' eller 'X-købing-spejder') og meget mere. De hjælper med at skabe en stærk identitet og et fællesskab – men kan i tropsalderen også for nogle spejdere være lidt af en udfordring, når man fx er ved at finde sin egen identitet, og måske gerne vil skille sig ud fra spejderne i de yngre grene.

Tag fx en snak med spejderne om de symboler og ritualer, vi har. Hvad betyder de? Hvad betyder det at have en stærk fælles identitet? Hvor ligger balancen mellem en stærk fælles identitet og at have sin 'egen' identitet? Føler spejderne, at de har en spejderidentitet? Agerer de på samme måde til spejder som i skolen? Er de sammen på samme måde i patruljen/troppen, som når de er sammen med deres familie eller skolekammerater?

Spejderidéen
Spejderidéen er det ideologiske grundlag, som spejderbevægelsen hviler på, og består af tre elementer:

Formålet

Formålet er, kort fortalt, at give børn og unge mulighed for at udvikle sig som hele mennesker og aktive medborgere. I Det Danske Spejderkorps lyder vores formål: *"... at udvikle børn og unge til vågne, selvstændige mennesker, der er villige til efter bedste evne at påtage sig et medmenneskeligt ansvar i det danske samfund og ude i verden".*

Værdigrundlaget

Værdigrundlaget er udtrykt i Spejderloven og Spejderløftet samt spejderprincipperne (spejderens forhold til sig selv, spejdernes forhold til sin omverden, spejderens forhold til det åndelige).

Spejdermetoden

Spejdermetoden beskriver, hvordan vi arbejder, når vi skaber aktiviteter og oplevelser, som skal udvikle spejderne. I Det Danske Spejderkorps består vores Spejdermetode af syv elementer (se side 24).

Spørg spejderne – vejled spejderne

TEKST: ANDREAS VAPPULA NILSSON

“Spørgsmål skaber en stærkere kraft til forandring end velmenende gode råd.” Læs gerne den sætning igen. Hvad tænker du om påstanden? Er du enig eller uenig? Kan du komme i tanke om en situation, hvor du blev stillet et spørgsmål, der skabte en kraft i dig til at lave om på noget? Hvem spurgte, og hvad blev der spurgt om?

Godt spejderarbejde består på den ene side af en vedvarende strøm af planlagt bøv! – det er de oplevelser, udfordringer og færdigheder, som spejderne skal overkomme eller tilegne sig. Og på den anden side består spejderarbejdet af en række veltilrettelagte spørgsmål, som skal understøtte bevidstheden om, hvad den enkelte spejder, patruljen og troppen som helhed lærer af at prøve kræfter med bøvlet.

Det kan fx være et natløb, hvor patruljen farer vild i et par timer. Det er det planlagte bøv!. Oplevelsen skaber en række eftertanker og ideer hos patruljen – fx ”husk kortet næste natløb” eller ”bliv bedre til at læse kort inden næste natløb” – som de selv og ofte du som tropsleder skal hjælpe dem med at få hold på, inden de skal ud på endnu et natløb. Her får de så endnu en oplevelse – fx at patruljen ikke farer vild på natløbet, fordi de havde lært at kende forskel på et 2 centimeter- og et 4 centimeter-kort.

Disse to store rum i spejderlederens værktøjskasse – planlagt bøv! og veltilrettelagte spørgsmål – er det, vi kender som spejdermetodens pædagogiske princip ”learning by doing”. Begge dele er afgørende for spejdernes udvikling. Og hvor vi bruger store dele af dette hæfte på at beskrive det første – hvordan man planlægger bøvlet – handler dette kapitel om det sidste – gode spørgsmål, og hvorfor vi stiller dem. Vi kan nemlig have en tendens til at glemme denne mere stilfærdige

halvdel af learning by doing i vores iver efter at give spejderne gode/store/vilde oplevelser. Og det ville være en skam – for de veltilrettelagte spørgsmål fremkalder den refleksion, der er afgørende for spejdernes læring og udvikling. Og lykkes vi med spørgsmålene, kan det skabe store oplevelser i sig selv.

At stille gode spørgsmål til spejderne, kalder vi ofte ”at vejlede” dem. Og som vejledende tropsleder er det din opgave at hjælpe spejdernes individuelle og patruljens fælles refleksion over deres oplevelser på vej – samt finde frem til nye meningsfulde oplevelser for patruljen. Med andre ord opstår ”LEARNING”, når spejderne reflekterer over deres ”DOING” – og det er derfor ikke tilstrækkeligt, at spejderne og troppen bare DO’er i ét væk. Har I allerede for meget, I gerne vil nå på møderne, må I derfor skære noget fra.

Behovet for at stille spørgsmål er fundet i det forhold, at vi ledere eller spejdere nok kan have en plan med, hvad vi vil opnå med en given aktivitet eller oplevelse. Men vi kan aldrig med sikkerhed vide, hvad der rent faktisk sker, og hvad spejderne rent faktisk har lært. Heller ikke selvom vi har observeret fra nærmeste hold eller selv deltaget i oplevelsen. Derfor er det eneste, vi med rimelighed kan gribe til, at stille spørgsmål. Vi må stille spørgsmål til hver enkelt spejder og til patruljen eller troppen som helhed. Og vi spørger med en åbenhjertig nysgerrighed på, hvor vores spejdere befinder sig, og hvor de gerne vil hen. Det gælder ikke mindst i tropsgrenen, hvor spejderne skal tilbydes en større grad af autonomi, patruljerne bør tilbringe mere tid på egen hånd, og spejderne for alvor skal til at eksperimentere med de færdigheder, de gerne skulle have tilegnet sig i de yngre grene.

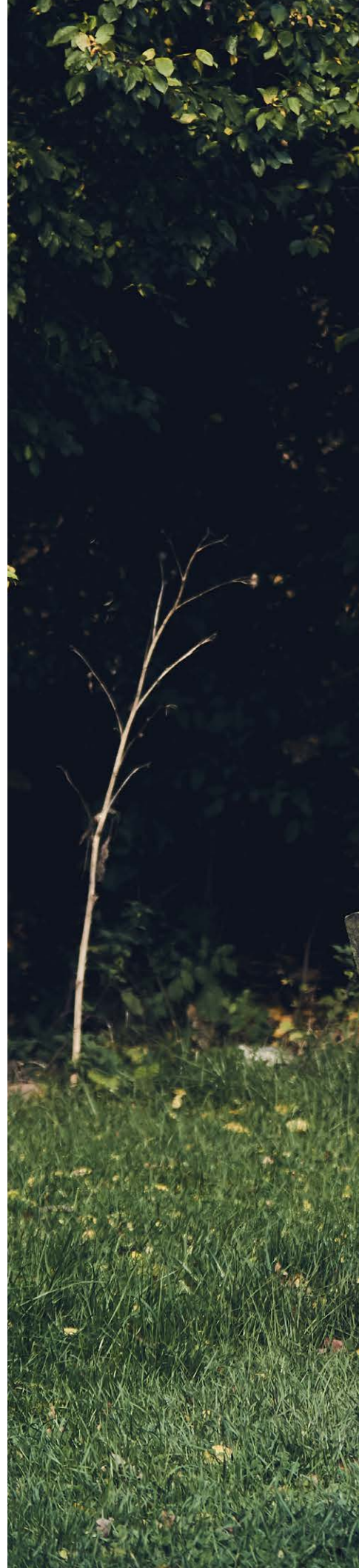

FOTO: MADSE DANQUAH

Hvad er så et godt spørgsmål? Ja – det er jo det gode spørgsmål...

fordi, det afhænger af situationen. Det afhænger netop af, hvor spejderne befinder sig – og hvor de gerne vil hen. Og det afhænger så igen af, hvilke konkrete spejdere, der er tale om, hvad de har oplevet indtil nu, og hvad der driver dem som mennesker, spejdere og fællesskab.

Nu tænker du måske, at dette bare er en lille fjollet spørgsmåls-leg. Men pointen er netop, at vi 1) ikke kan vide og derfor må spørge. Og 2) vi skal huske at sætte tid af til spørgsmålene, så der ikke kun bliver tid til en overfladisk refleksion.

Du har lov til at stille spørgsmål

Når dine spejdere tager på kursus i Det Danske Spejderkorps – fx PLAN – bliver der arbejdet målrettet med learning by doing i en konstant vekslen mellem læringsoplevelser (planlagt bøv!) og veltilrettelagte spørgsmål. Spørgsmålene bliver stillet i bestemte vejledningstimer for patruljerne eller spejderne hver især. Men spørger man spejderne, giver de det interessante svar, at de allerhelst vil vejledes af tropslederen derhjemme. De ved, at kursusvejlederne kun er på kortvarig gennemrejse i deres liv, imens tropslederen er en voksen, de kan opbygge en mere fast relation til. Og derfor vil de også hellere svare på tropslederens spørgsmål. Disse udmeldinger fra tropspejderne genfindes i nyere ungdomsforskning, hvor eleverne på samme måde skelner mellem studievejledere, de måske ser 1-2 gange i deres skoletid, og de lærere, de er sammen med hver uge i flere år.

10 gode spørgsmål og 1 godt råd

Som ny ud i spørgsmåls-kunsten kan du opleve, at det er svært at finde på nye spørgsmål. Derfor kan det være rart at have memoreret nogle “skuffespørgsmål”, som man kan falde tilbage på:

1. **Hvad skete der?**
2. **Hvordan skete det?**
3. **Hvorfor tror I, at det skete?**
4. **Oplevede I alle (i patruljen) det samme?**
5. **Hvad tænker du om det, hun siger?**
6. **Hvad har I tænkt jer at gøre nu?**
7. **Hvad sker der, når I gør det, og hvad er konsekvensen?**
8. **På en skala fra 0-10 ... (fx - hvor godt er jeres samarbejde)?**
9. **Hvad er dit eget svar på dit spørgsmål?**

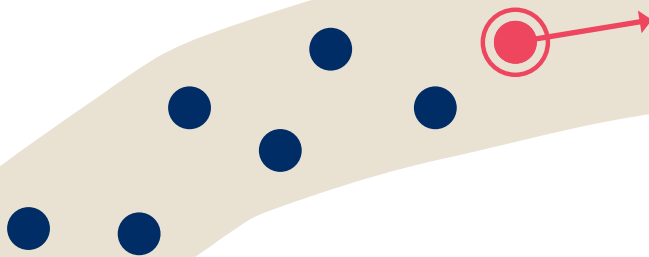
Og det gode råd

Lyt aktivt ved at sætte tempoet ned. Når det er svært at stille gode spørgsmål, er det, fordi vi bliver nødt til at lytte aktivt til det, den anden siger, for at forstå dette og først på baggrund af denne forståelse, formulere nye spørgsmål. Du kan hjælpe dig selv – og hele samtalen – hvis du sætter tempoet ned og tillader tænkepauser, hvori både du og spejderne i stilhed kan tænke over det, der er blevet sagt. Det kan være angstprovokerende – men det virker.

Vejen

FORSKELLEN PÅ EN LEDER OG EN VEJLEDER

Lederen går foran som det gode eksempel og viser vejen

Vejlederen hjælper patruljen til selv at finde ud af, hvad de gerne vil og, hvordan de bedst opnår dette

Hvad er forskellen på en leder og en vejleder?

“Vejen” er et simpelt billede på forskellen mellem en leder og en vejleder. Modellen er blandt andet god, fordi mange af PLankurserne vil introducere dine spejdere til Vejen. Og dermed har I nu et fælles billede at tale ud fra, når I aftaler, hvordan I ønsker at være sammen i jeres trop.

Som alle modeller er Vejen en forsimpning, og mange vil sige, at en god leder både skal kunne lede og vejlede. Hvad tænker du selv om det?

FOTO: MORTEN HATTING VOLTTELEN

Få mere inspiration til tropsarbejdet

Hæfter:

Find disse hæfter på issuu.com/spejder eller bestil dem i trykt version gennem korpskontoret.

- Tag på tur! Guide til fjeldlivet
- Guide til adventurespejd
- Attraktive aktiviteter for tropsspejdere

Web:

- dds.dk/trop-temaside – temaside for tropsledere
- aktiviteter.dds.dk – aktivitetsdatabase med knap 1.000 spejderaktiviteter
- spejder.dk – hjemmeside målrettet tropsspejdere
- skoven-i-skolen.dk – godt supplement til aktivitetsdata-basen

Kilder:

Dette hæfte baserer sig på viden fra forskellige undersøgelser og analyser. Nogle af dem er lavet i spejderregi, mens andre omhandler alle unge. På dds.dk/artikel/programfornyelsen-i-dds kan du læse de rapporter, som er lavet i spejderregi.

- Rapport: "Tropsarbejde anno 2016: Opsamling på kvalitativ undersøgelse", DDS
- Præsentation: "Grupper brug af arbejdsstof, aldersinddeling og patruljesystem", DDS
- Rapport: "Udviklingskompasset: Ny viden om milepæle og redskaber til udvikling af børn og unge i DDS"
- rapport: "Inspirationskatalog – en kortlægning af hvad medbestemmelse og ansvar betyder for børn og unge"
- Målgruppeanalyse børn og unge 11-22 år, Wilke-analysen, 2016
- Undersøgelse om årsager til frafald i spejderbevægelsen, CEFU, 2010
- På vej mod nye lederroller, stærke netværk og store udfordringer, Red Associates, 2008

FOTO: FREDERIK ABILDGAARD ROM

FOTO: TIM RIEDIGER

FOTO: MARIA EMMA FJØRDBAK

FOTO: JENS THYBO

DEN GODE TROP

En guide til tropsledelsen

→ Den gode trop er en guide til tropsledere, der gerne vil have ny inspiration til arbejdet med en af de mest spændende aldersgrupper i Det Danske Spejderkorps.

Tropen er den gren, hvor man kan opleve størst forskel mellem de enkelte spejdere. Det gælder både et aldersmæssigt spænd med op til fire år mellem yngste og ældre

spejder, og et stort modningsmæssigt spænd fx mellem jævnaldrende piger og drenge.

Det kan gøre det udfordrende at være tropsleder. Men samtidig også både sjovt, overraskende og givende – ikke mindst fordi spejderne er i en alder, hvor de i den grad kan reflektere over sig selv, deres venner og deres omverden. Og fordi deres øgede selvstæn-

dighed betyder, at de i højere grad kan tage styring på ture, møder og aktiviteter.

I dette hæfte finder du og dine medledere viden, inspiration og aktiviteter til arbejdet med tropen. Om alt fra at planlægge en god udlandstur, til at sammensætte patruljer på nye måder og blive klogere på modningstakten hos hhv. piger og drenge.

Hæftet baserer sig på undersøgelser og forskning om aldersgruppen og er samtidig krydret med citater af tropspejdere fra forskellige spejdergrupper. Derudover indeholder det spørgsmål og temaer, I kan tage op i tropsledelsen.

Der findes ikke én måde at lave godt tropsarbejde på, men adskillige. Brug hæftet til at finde frem til netop jeres måde at skabe den gode trop.